EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

Brüssel, 2. juuni 2005

9630/05

Institutsioonidevaheline dokument: 2004/0127 (COD)

LIMITE

FRONT 99
CODEC 453
COMIX 361

MÄRKUS

Saatja:	Peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelm dok nr:	9431/05 FRONT 97 CODEC 425 COMIX 351
Komisjoni ettepaneku nr:	10331/04 FRONT 111 COMIX 392 (KOM(2004) 391 (lõplik))
Teema:	**Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieeskirjad)**

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele eespool nimetatud määruse eelnõu tekst kõrgemate ametnike tasemel kohtunud segakomitees 1. juunil 2005 peetud aruteludest tuleneval kujul.

LISA

ETTEPANEK

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse isikute ülepiiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad[1] (Schengeni piirieeskirjad)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 62 lõiget 1 ja artikli 62 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[2]

tegutsedes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras[3]

ning arvestades järgmist:

(1) Asutamislepingu artikli 62 lõike 1 alusel on selliste meetmete vastuvõtmine, millega tagatakse sisepiire ületavate isikute kontrollimise kaotamine, osa Euroopa Liidu eesmärgist luua sisepiirideta ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine, nagu on sätestatud asutamislepingu artiklis 14.

(2) Vastavalt asutamislepingu artiklile 61 peaks sellise ala loomisega, kus isikud võivad vabalt liikuda, kaasnema kõrvalmeetmed. Sellist meedet kujutab endast asutamislepingu artikli 62 lõikes 2 sätestatud ühtne välispiiride ületamise poliitika.

(3) Ühtsete meetmete võtmine seoses isikutepoolse sisepiiride ületamisega ja piirivalvega välispiiridel peaks olema seotud Euroopa Liidu raamistikku inkorporeeritud Schengeni *acquis*'ga, eriti 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni[4] ja ühise käsiraamatu[5] asjakohaste sätetega.

---

1 **DE** säilitas üldise reservatsiooni määruse eelnõu kohta. **FR** säilitas parlamendi reservatsiooni. **AT**, **FR, SI** ja **PT** säilitasid keelelise reservatsiooni.

2 ELT L […], […], lk […].

3 ELT …

4 EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

5 EÜT C 313, 16.12.2002, lk 97.

(4) Seoses piirivalvega välispiiridel on „ühise õigusaktide kogu" loomine, eelkõige *acquis*' ühtlustamise ja edasiarendamise teel, üks põhikomponente välispiiride haldamise ühises poliitikas, mis määratleti komisjoni 7. mai 2002. aasta teatises Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiride ühtse haldamise kohta[6]. See eesmärk kaasati Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiride haldamise kavasse, mille nõukogu kiitis heaks 13. juunil 2002 ning mida toetasid 21. ja 22. juunil 2002. aastal Sevillas kokku tulnud Euroopa Ülemkogu ning Thessalonikis 19. ja 20. juunil 2003. aastal kokku tulnud Euroopa Ülemkogu.

(5) Ühiste eeskirjade määratlemine isikute üle piiri liikumise kohta ei sea kahtluse alla ega mõjuta vaba liikumise õigust, mis on Euroopa Liidu kodanikel ja nende pereliikmetel ning sellistel kolmandate riikide kodanikel ja nende pereliikmetel, kes omavad ühelt poolt ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kõnealuste riikide vaheliste kokkulepete alusel Euroopa Liidu kodanikega samaväärseid vaba liikumise õigusi.

(6) Piirivalve ei ole üksnes nende liikmesriikide huvides, kelle välispiiril seda teostatakse, vaid kõigi liikmesriikide huvides, kes on kaotanud piirivalve sisepiiridel. Piirivalve peaks aitama võidelda ebaseadusliku sisserände ja inimkaubandusega ning vältida ohtu liikmesriikide sisejulgeolekule, avalikule korrale, rahvatervisele ja rahvusvahelistele suhetele.

(6a) Piirikontroll tuleks teostada inimväärikust täielikult asutades. Piirivalvet tuleks teostada professionaalselt ja lugupidaval viisil ning see peaks olema proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.

(7) Piirivalve hõlmab lisaks piiripunktis toimuvale isikute kontrollimisele ja väljapoole piiripunkte jääva piiri valvamisele ka sisejulgeolekuriskide ning välispiiride julgeolekut mõjutada võivate ohtude analüüsimist. Seepärast on vaja sätestada piiripunktides toimuvaid kontrolle ning patrull- ja vaatlustegevust reguleerivad tingimused ja kriteeriumid ning nende teostamise üksikasjalik kord.

---

6 KOM (2002) 233 (lõplik).

(8) Selleks, et vältida liigset ooteaega piiripunktis, tuleks kehtestada sätted välispiiril teostatava kontrolli leevendamiseks erandlike ning ettenägematute asjaolude korral. Korrapäraselt templite löömine kolmandate riikide kodanike dokumentidesse jääb piirikontrollide leevendamise korral kohustuslikuks. Dokumendi tembeldamine võimaldab kindlalt tuvastada piiri ületamise kuupäeva ja koha, ilma et iga juhtumi korral oleks kindlaks tehtud, kas kõik nõutavad reisidokumendi kontrollmeetmed on rakendatud.

(9) Selleks, et vähendada ühenduse vaba liikumise õigust omavate isikute ooteaega, tuleks võimaluse korral seada välispiiride piiripunktides sisse eraldi read, mis oleksid kõikides liikmesriikides märgistatud ühtse tähistusega. Eraldi read tuleks sisse seada ka rahvusvahelistes lennujaamades. Vajaduse korral ja kui kohalikud olud seda võimaldavad, võiksid liikmesriigid kaaluda eraldi ridade sisseseadmist mere- ja maismaapiiripunktides.

(10) Liikmesriigid peaksid tagama, et kontrollimise kord ei tõkestaks välispiiridel oluliselt kaubandust ega sotsiaalset ja kultuurialast lävimist. Selleks peaksid nad kasutama piisavalt töötajaid ja ressursse.

(11) Liikmesriigid nimetavad vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele siseriikliku teenistuse või teenistused, kes vastutavad piirivalvekohustuste täitmise eest. Kui ühes liikmesriigis vastutab selle eest mitu teenistust, peaks nende vahel toimuma tihe ja pidev koostöö.

(12) Liikmesriikide vahelist piirivalvega seotud operatiivkoostööd ja -abi juhib ning kooskõlastab Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur, mis on loodud määrusega (EÜ) nr 2007/2004[7].

[7] ELT L […], […], lk […].

(13) Sellest olenemata tuleks selgitada, et käesolev määrus ei piira üldiste politseikohustuste täitmisel teostatavaid kontrolle ega julgeoleku eesmärgil läbiviidavaid isikukontrolle, mis on samaväärsed siseriiklikel lendudel toimuva kontrolliga, liikmesriikide võimalust viia kooskõlas nõukogu määrusega (EMÜ) nr 3925/91 (ühendusesiseseid lende tegevate isikute salongi- ja registreeritud pagasi ning ühendusesiseseid merereise tegevate isikute pagasi suhtes kohaldatavate kontrollide ja formaalsuste lõpetamise kohta)[8] läbi erakorralisi pagasikontrolle ega selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis käsitlevad reisidokumentide või isikut tõendavate dokumentide kaasaskandmist või nõuet, mille kohaselt peavad isikud teavitama pädevaid asutusi oma viibimisest asjaomase liikmesriigi territooriumil.

(14) Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik piirivalve sisepiiridel ajutiselt taaskehtestada, kui esineb tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule. Sätestada tuleks selleks vajalikud tingimused ja kord, et tagada meetme erakorralise olemuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimine. Piirivalve rakendusala ja kestus peaksid olema üksnes sellised, mis on minimaalselt vajalikud antud ohule reageerimiseks.

(15) Alal, kus isikud võivad vabalt liikuda, peaks piirivalve taaskehtestamine sisepiiridel kujutama erandit. Piirivalvet ei peaks teostama ega formaalsusi kehtestama üksnes sel põhjusel, et toimub sellise piiri ületamine.

(16) Sätestada tuleks kord, mis võimaldab komisjonil kohandada teatavaid piirivalvet reguleerivaid üksikasjalikke praktilisi eeskirju. Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks võtta nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused)[9] kohaselt.

(17) Sätestada tuleks kord, mis võimaldab liikmesriikidel komisjonile teatada piirivalvet reguleerivate muude üksikasjalike praktiliste eeskirjade muutmisest.

---

[8] EÜT L 374, 31.12.1991, lk 4. Määrust on muudetud parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

[9] EÜT L 184, 17.9.1999, lk 23.

(18) Kuna kavandatava meetme eesmärgid, nimelt isikute üle piiride liikumise suhtes kohaldatavate eeskirjade kehtestamine, mõjutavad otseselt välis- ja sisepiire käsitlevat ühenduse seadustikku ning seega ei suuda liikmesriigid neid üksinda tegutsedes piisavalt saavutada, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt piirdub käesolev määrus üksnes nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikuga.

(19) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtetest. Seda rakendatakse kooskõlas liikmesriikide kohustustega seoses rahvusvahelise kaitse ja välja- või tagasisaatmise lubamatuse põhimõttega.

(20) Erandina asutamislepingu artiklist 299 kohaldatakse käesolevat määrust Prantsusmaa ja Hollandi puhul üksnes nende riikide Euroopas asuvate territooriumite suhtes. See ei mõjuta Ceuta ja Melilla suhtes kohaldatavat erikorda, mis on määratletud Hispaania Kuningriigi 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga[10] ühinemise aktis.

(21) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole talle siduv ega kuulu tema suhtes kohaldamisele. Arvestades, et käesolev määrus arendab edasi Schengeni *acquis*'d Euroopa Ühenduse asutamislepingu kolmanda osa IV jaotise alusel, peaks Taani otsustama kõnealuse protokolli artikli 5 kohaselt kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse vastuvõtmisest nõukogu poolt, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses või mitte.

(22) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (nimetatud riikide osalemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)[11] tähenduses selliste Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, mis jäävad nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ (kõnealuse lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta)[12] artikli 1 punktis A viidatud valdkonda.

---

10 EÜT L 239, 22.9.2000, lk 69.

11 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

12 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

(23) Tuleb ette näha kord, mille alusel Islandi ja Norra esindajad saaksid osaleda komiteede töös, mis abistavad komisjoni tema rakendusvolituste teostamisel. Sellist korda on kavandatud ühenduse ning Islandi ja Norra kirjavahetuses,[13] mis on lisatud eespool nimetatud lepingule;

(24) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)[14] tähenduses selliste Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, mis jäävad nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A viidatud valdkonda, ning mida tõlgendatakse koostoimes nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta otsuse (Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja Euroopa Ühenduse nimel allakirjutamise, ning kõnealuse lepingu teatavate sätete ajutise kohaldamise kohta)[15] artikli 4 lõikega 1.

(25) Tuleb ette näha kord, mille alusel Šveitsi esindajad saaksid osaleda komiteede töös, mis abistavad komisjoni tema rakendusvolituste teostamisel. Sellist korda on kavandatud ühenduse ning Šveitsi kirjavahetuses,[16] mis on lisatud eespool nimetatud lepingule.

(26) Käesolev määrus kujutab endast selliste Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik vastavalt nõukogu 29. mai 2000. aasta otsusele 2000/365/EÜ (Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni acquis' sätetes)[17] ei osale. Seega ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning ei ole sellega seotud ega kohustatud seda kohaldama.

(27) Käesolev määrus kujutab endast selliste Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Iirimaa vastavalt nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusele 2002/192/EÜ (Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes)[18] ei osale. Seega ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning ei ole sellega seotud ega kohustatud seda kohaldama.

---

13 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 53.

14 Nõukogu dokument 13054/04, kättesaadav veebilehel http://register.consilium.eu.int

15 ELT L 368, 15.12.2004, lk 26, ja ELT L 370, 17.12.2004, lk 78.

16 Nõukogu dokument 13054/04, kättesaadav veebilehel http://register.consilium.eu.int

17 EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43.

18 EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20.

(28) Artikli 1 esimene lause, artikli 5 lõike 4 punkt a, III jaotis ning II jaotise ja selle lisade need sätted, mis osutavad Schengeni infosüsteemile, kujutavad endast Schengeni *acquis*'st lähtuvaid või sellega muul viisil seotud sätteid 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2 tähenduses.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk ja põhimõtted

Käesoleva määrusega sätestatakse isikukontrolli puudumine Euroopa Liidu liikmesriikide sisepiiride ületamisel.

Sellega kehtestatakse Euroopa Liidu liikmesriikide sisepiire ületavate isikute piirikontrolli reguleerivad eeskirjad.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *sisepiirid*:
   a) liikmesriikide ühised maismaapiirid, sealhulgas jõe- ja järvepiirid;
   b) liikmesriikide vaheliste siselendude lennujaamad;
   c) liikmesriikide mere-, jõe- ja järvesadamad, mille kaudu toimub regulaarne parvlaevaühendus;

2) *välispiirid* – liikmesriikide maismaapiirid, kaasaarvatud jõe- ja järvepiirid, ning merepiirid ja nende lennujaamad, jõe-, mere- ja järvesadamad, kui need ei ole sisepiirid;

3) *siselend* – ainult liikmesriikide territooriumilt alanud ja seal lõppev lend, mille vältel ei ole vahemaandumisi kolmanda riigi territooriumil;

4) *regulaarne parvlaevaühendus* – kahe või enama liikmesriigi territooriumil asuva sadama vaheline ühendus, mille vältel ei randuta üheski väljapoole liikmesriikide territooriumi jäävas sadamas ning mille puhul toimub reisijate ja sõidukite vedu avaldatud graafiku kohaselt;

5) ühenduse vaba liikumise õigust omavad isikud:

a) Euroopa Liidu kodanikud asutamislepingu artikli 17 lõike 1 tähenduses ja kolmandate riikide kodanikud, kes on vaba liikumise õigust kasutavate Euroopa Liidu kodanike pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ[19];

b) mis tahes kodakondsusega kolmandate riikide kodanikud ja nende pereliikmed, kes omavad ühelt poolt ühenduse ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt nende riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel Euroopa Liidu kodanikega võrdseid vaba liikumise õigusi;[20]

6) *kolmanda riigi kodanik* – isik, kes ei ole Euroopa Liidu kodanik asutamislepingu artikli 17 lõike 1 tähenduses ning kes ei ole hõlmatud punktis 5;

7) *isik, kelle kohta on antud hoiatus sisenemise keelamise eesmärgil* – kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on Schengeni infosüsteemis antud hoiatus vastavalt Schengeni konventsiooni artiklile 96 ning nimetatud artiklis sätestatud eesmärkidel;

8) *piiripunkt* – koht, mille kaudu pädevad asutused lubavad ületada välispiiri;

9) *piirivalve* – vastavalt käesolevale määrusele ja selles sätestatud eesmärkidel piiril teostatav tegevus, mis igast muust põhjusest sõltumata leiab aset ainult piiriületamise kavatsuse või piiriületamise korral ning koosneb piirikontrollidest ja patrull- ja vaatlustegevusest piiril;

10) *piirikontrollid* – piiripunktis teostatavad kontrollid tagamaks, et isikutel, nende transpordivahenditel ja nende valduses olevatel esemetel võib lubada siseneda liikmesriigi territooriumile või sealt lahkuda;

---

19 ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

20 Deklaratsioon välismaalase ja mittekodaniku passiga isikute kohta "Euroopa Parlament ja nõukogu paluvad komisjonil esitada määruse (EÜ) nr 539/2001 muutmise raames ettepanekud, et vabastada liikmesriigis elavad välismaalase ja mittekodaniku passiga isikud viisakohustusest".

11) *patrull- ja vaatlustegevus piiril* – piiride valvamine väljaspool ametlikke piiripunkte ja piiripunktide valvamine väljaspool nende ametlikku lahtiolekuaega selleks, et takistada isikutel vältida piirikontrolle;

12) *teisene kontroll* – lisakontroll, mille võib teostada spetsiaalselt selleks ettenähtud kohas eemal kohast, kus kontrollitakse kõiki isikuid (esmane kontroll);

13) *piirivalveametnik* – vastavalt siseriiklikele õigusaktidele piiripunkti või piirile või selle vahetusse lähedusse määratud ametiisik, kes kooskõlas käesoleva määruse ja siseriiklike õigusaktidega täidab piirivalvega seotud ülesandeid;

14) *vedaja* – füüsiline või juriidiline isik, kelle ametiks on reisijateveo osutamine;

15) *elamisluba*:

a) kõik liikmesriikide poolt vastavalt ühtsele, määruses (EÜ) nr 1030/2002 sätestatud elamisloavormile väljastatud elamisload;

b) kõik teised liikmesriigi poolt kolmandate riikide kodanikele väljastatud dokumendid, millega lubatakse viibida liikmesriigi territooriumil või siseneda uuesti liikmesriigi territooriumile, välja arvatud ajutised load, mis on väljastatud punktis a osutatud elamisloa või varjupaiga esmataotluse läbivaatamiseni;

16) *reisilaev* – vastavalt eelnevalt kavandatud programmile konkreetset reisiplaani järgiv laev, millel on erinevates sadamates läbiviidav turismiürituste programm ning mis tavaliselt ei võta reisi jooksul reisijaid peale ega võimalda neil lahkuda;

17) *laevalõbusõit* – lõbusõidulaevade kasutamine sportimise või turismi eesmärkidel;

18) *rannapüük* – kalastamine laevadel, mis pöörduvad iga päev või 36 tunni jooksul tagasi liikmesriigi territooriumil asuvasse sadamasse, ilma et nad vahepeal kolmandas riigis asuvates sadamates randuksid;

19) *oht rahvatervisele* – Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelistes meditsiinilistes sanitaareeskirjades määratletud epideemiaohuga haigused ja muud nakkushaigused või nakkuslikud parasitaarhaigused, kui nende kohta kehtivad liikmesriigi kodanike suhtes kohaldatavad kaitsesätted.

Artikkel 3

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse kõigile sise- või välispiire ületavate isikute suhtes, ilma et see mõjutaks:

a) ühenduse vaba liikumise õigust omavate isikute õigusi;

b) pagulaste ja rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute õigusi, eriti seoses välja- või tagasisaatmise lubamatuse põhimõttega.

II JAOTIS

VÄLISPIIRID

I peatükk

Välispiiride ületamine ja sisenemise nõuded

Artikkel 4

Välispiiride ületamine

1. Välispiire võib ületada ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal. Piiripunktides, mis ei ole avatud 24 tundi ööpäevas, tuleks lahtiolekuajad selgelt ära märkida.

   Liikmesriigid edastavad oma piiripunktide loetelu komisjonile vastavalt artiklile 30a.

2. Erandina lõikest 1 võib eirata kohustust ületada välispiire ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal:

   a) seoses laevalõbusõitude või rannapüügiga;

   b) meremeeste puhul, kes lähevad maale, et viibida selle sadama territooriumil, kus nende laev ankrus on, või sellega piirnevates omavalitsusüksustes;

   c) üksikisikute või rühmade puhul, kui on tegemist erivajadusega, tingimusel et neil on siseriikliku õigusega nõutavad load ja et toimuv ei ole vastuolus liikmesriikide avaliku korra ja sisejulgeolekuga seotud huvidega;

   d) isikute või rühmade puhul ettenägematu hädaolukorra puhul.

3. Ilma et see piiraks lõikes 2 sätestatud erandeid ega liikmesriikide rahvusvahelise kaitsega seotud kohustusi, kehtestavad liikmesriigid vastavalt oma siseriiklikule õigusele karistused välispiiride ebaseadusliku ületamise eest väljaspool piiripunkte ja väljaspool nende kindlaksmääratud lahtiolekuaega. Nimetatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 5

Sisenemise nõuded kolmandate riikide kodanikele

1. Kuni kolmekuuliseks riigis viibimiseks kuue kuu jooksul kehtivad kolmandate riikide kodanikele järgmised territooriumile sisenemise tingimused:

   a) neil on kehtiv reisidokument või -dokumendid, mis lubavad neid piiri ületada;

   b) neil on kehtiv viisa, kui see on nõutav vastavalt määrusele (EÜ) nr 539/2001[21], välja arvatud juhul, kui neil on kehtiv elamisluba, nagu on määratletud artikli 2 punktis 15;

   c) nad tõendavad kavatsetava viibimise eesmärki ja tingimusi ning neil on piisavalt elatusvahendeid nii kavatsetava viibimise ajaks kui ka tagasipöördumiseks oma päritolumaale või sõiduks kolmandasse riiki, kus nende vastuvõtmine on tagatud, või nad on võimelised omandama need vahendid seaduslikul teel;

   d) nende kohta ei ole Schengeni infosüsteemi (SIS) kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil;

   e) nad ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist või rahvusvahelisi suhteid, eelkõige pole liikmesriikide siseriiklikesse andmebaasidesse nende kohta kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil samadel põhjustel.

2. Mittetäielik nimekiri nendest täiendavatest dokumentidest, mida piirivalveametnik võib nõuda kolmandate riikide kodanikelt lõike 1 punktis c sätestatud tingimuste täitmise tõendamiseks, on lisatud I lisas.

3. Elatusvahendeid hinnatakse vastavalt viibimise kestvusele ja eesmärgile ning arvestades asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide toitlustuse ja majutuse keskmisi hindu, mis määratakse kindlaks säästumajutuse kulumäära korrutamisel viibitavate päevade arvuga.

[21] ELT L 81, 21.3.2001, lk 1. Viimati muudetud määrusega nr 453/2003, ELT L 69, 13.3.2003, lk 10.

Liikmesriikide poolt sätestatud lähtesummad esitatakse komisjonile vastavalt artiklile 30a.

Elatusvahendite piisavuse tõendamine võib põhineda kolmanda riigi kodaniku valduses oleval sularahal, reisitšekkidel ja krediitkaartidel. Piisavate elatusvahendite tõenduseks võivad samuti olla ülalpidamiskohustuse deklaratsioonid, kui sellised deklaratsioonid on sätestatud liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides ning siseriiklikes õigusaktides määratletud vastuvõtja garantiikirjad, kui kolmanda riigi kodanik peatub vastuvõtja juures.

4. Erandina lõikest 1:

a) kolmanda riigi kodanikul, kes ei täida kõiki riiki sisenemise tingimusi, kuid kellel on ühe liikmesriigi antud elamisluba või mitmekordne viisa või vajaduse korral mõlemad dokumendid, on lubatud elamisloa või mitmekordse viisa andnud liikmesriigi territooriumile jõudmiseks sõita läbi teiste liikmesriikide territooriumi, välja arvatud juhul, kui liikmesriik, kelle välispiiri ületamist ta taotleb, on kandnud ta siseriiklikku sissesõidukeeluregistrisse ning keeluga kaasnevad juhised sisenemise või läbisõidu keelamiseks;

b) kolmandate riikide kodanikele, kes täidavad lõikes 1 (välja arvatud punktis b) osutatud tingimused ja kes ilmuvad piirile, võidakse anda luba liikmesriikide territooriumitele sisenemiseks, kui viisa väljastatakse piiril vastavalt määrusele (EÜ) nr 415/2003.
Piiril väljastatud viisad registreeritakse vastavas nimekirjas.
Kui viisat ei ole võimalik kinnitada dokumenti, kinnitatakse see erandkorras eraldi lehele, mis lisatakse dokumenti. Sellisel juhul tuleb kasutada määruses (EÜ) nr 333/2002[22] sätestatud ühtse vorminguga vormi viisade kinnitamiseks.

c) Kolmanda riigi kodanikel, kes ei täida ühte või mitut lõikes 1 osutatud tingimust, võib liikmesriik lubada siseneda oma territooriumile humanitaarsetel kaalutlustel, riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu. Kui asjaomase kolmanda riigi kodaniku suhtes on antud lõike 1 punktis d osutatud hoiatus, teavitab talle oma territooriumile sisenemist lubav liikmesriik sellest teisi liikmesriike.

[22] EÜT L 53, 23.2.2002, lk 4.

II peatükk
Piirivalve välispiiridel ja sisenemiskeeld

Artikkel 5a

Piirikontrollide teostamine

1. Piirivalveametnikud täidavad oma kohustusi inimväärikust täielikult austades. Piirivalveametnike poolt oma kohustuste täitmisel võetavad meetmed on proportsionaalsed nimetatud meetmete eesmärkidega.

2. Piirikontrollide teostamisel ei tohi piirivalveametnikud isikuid diskrimineeri järgmistel alustel: soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

Artikkel 6

Isikukontrollid ametlikes piiripunktides

1. Välispiiri ületamist kontrollivad piirivalveametnikud. Kontrollimine toimub käesoleva peatüki kohaselt.
   Kontrollid võivad hõlmata ka piiri ületavate isikute transpordivahendeid ja nende valduses olevat pagasit. Läbiotsimiste puhul kohaldatakse iga liikmesriigi siseriiklikke õigusakte.

2. Kõik isikud läbivad minimaalse kontrolli, mille eesmärgiks on teha esitatud reisidokumentide põhjal kindlaks nende isik. Kõnealune minimaalne kontroll koosneb dokumendi seaduslikul valdajal piiriületust lubava dokumendi kehtivuse ning võltsimis- ja järeletegemise tunnuste kiirest ja otsesest kontrollimisest, kasutades vajadusel tehnilisi vahendeid ning teostades asjaomastes andmebaasides päringuid üksnes varastatud, ebaseaduslikult omastatud, kaotatud või kehtetuks tunnistatud dokumentide kohta.

Eespool osutatud minimaalset kontrolli kohaldatakse isikute suhtes, kes omavad ühenduse vaba liikumise õigust.

Siiski võivad piirivalveametnikud ühenduse vaba liikumise õigust omavate isikute minimaalsel kontrollimisel teostada pisteliselt päringuid siseriiklikes või euroopa andmebaasides, et teha kindlaks, et isik ei kujuta tõelist, vahetut ja piisavalt tõsist ohtu liikmesriikide sisejulgeolekule, avalikule korrale, rahvusvahelistele suhetele ega rahvatervisele.

Selliste päringute tulemus ei takista ühenduse vaba liikumise õigust omavatel isikutel asjaomase liikmesriigi territooriumile sisenemist vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ[23].

3. Kolmandate riikide kodanikke kontrollitakse riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel põhjalikult[24].

   a) Riiki sisenemisel hõlmavad põhjalikud kontrollid järgmist:
   artikli 5 lõikes 1 riiki sisenemise kohta sätestatud tingimuste kontrollimist ning vajaduse korral riigis elamist ja kutsealaga tegelemist lubavate dokumentide kontrollimist. See hõlmab järgmiste aspektide üksikasjalikku kontrollimist:

      i) kolmanda riigi kodanikul piiriületuseks vajaliku kehtiva ning vajadusel asjakohast viisat või elamisluba sisaldava dokumendi olemasolu kontrollimist;

      ii) reisidokumendi põhjalikku uurimist võltsimis- ja järeletegemise tunnuste avastamiseks;

      iii) asjaomase kolmanda riigi kodaniku reisidokumendil olevate sisenemis- ja väljumistemplite kontrollimist, et sisenemis- ja väljumiskuupäevi võrreldes teha kindlaks, kas isik on juba ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalse lubatud viibimise aja;

      iv) asjaomase kolmanda riigi kodaniku lähte- ja sihtkoha ja kavandatava riigis viibimise eesmärgi kindlakstegemist ning vajaduse korral vastavate tõendavate dokumentide kontrollimist;

---

23 ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

24 **SI** esitas reservatsiooni punkti 3 osas.

v) kontrollimist, et asjaomasel kolmanda riigi kodanikul on piisavalt elatusvahendeid kavandatava riigis viibimise aja ning eesmärgi, tagasipöördumise või transiidi jaoks kolmandasse riiki, või et ta saab sellised vahendid seaduslikult viisil omandada;

vi) kontrollimist, et asjaomane kolmanda riigi kodanik, tema transpordivahend ja tema poolt transporditavad esemed ei ohusta tõenäoliselt ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid. See hõlmab otsest Schengeni infosüsteemi (SIS) isikute ja vajaduse korral ka esemete kohta kantud andmete ja hoiatuste kontrolli SISist ja siseriiklikest andmebaasidest ning meetmete võtmist selliste hoiatuste esinemise korral.

b) Riigist lahkumisel hõlmavad põhjalikud kontrollid järgmist:

i) kolmanda riigi kodanikul piiriületuseks vajaliku kehtiva dokumendi olemasolu kontrollimist;

ii) dokumendi kontrollimist võltsimis- ja järeletegemise tunnuste avastamiseks;

iii) võimalusel selle kontrollimist, et kolmanda riigi kodanik ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut ega rahvusvahelisi suhteid.

Riigist lahkumisel võivad põhjalikud kontrollid hõlmata ka järgmist:

i) isikul kehtiva viisa olemasolu kontrollimist, kui viisa on nõutav vastavalt määrusele (EÜ) nr 539/2001[25], välja arvatud juhul, kui isikul on kehtiv elamisluba, nagu on määratletud artikli 2 punktis 15;

ii) liikmesriikide territooriumil lubatud viibimise maksimumkestvuse mitteületamise kontrollimist;

iii) isikute ja esemete kohta Schengeni infosüsteemi (SIS) ja siseriiklikesse andmebaasidesse kantud hoiatuste kontrollimist.

4. Kui selleks on võimalused olemas ja kui kolmanda riigi kodanik seda nõuab, teostatakse põhjalik kontrollimine mitteavalikus kohas.

[25] EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1. Viimati muudetud määrusega nr 453/2003, ELT L 69, 13.3.2003, lk 10.

5. Teisese kontrolli korras põhjalikult kontrollitavaid kolmanda riigi kodanikke teavitatakse sellise kontrolli eesmärgist ja läbiviimise korrast.
Kõnealune teave on kättesaadav ühenduse institutsioonide kõikides ametlikes keeltes ja asjaomase liikmesriigiga piirneva riigi või piirnevate riikide keel(t)es ning selles märgitakse ära, et kolmanda riigi kodaniku võib nõuda teisese kontrolli korras põhjalikku kontrolli teostavate piirivalveametnike nime või ametimärgi numbrit ning samuti piiripunkti nimi ja piiri ületamise kuupäev.

6. Ühenduse vaba liikumise õigust omavaid isikuid kontrollitakse vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ[26].

7. Registreeritavat teavet käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud II lisas.

Artikkel 7

Piirikontrollide leevendamine

1. Piirikontrolle välispiiridel võib erakorralistel ja ettenägematutel asjaoludel leevendada. Erakorralised ja ettenägematud asjaolud esinevad siis, kui ettenägematute sündmuste tõttu on piiriliiklus niivõrd intensiivne, et ooteaeg piiripunktis võtab liigselt aega ning kõik töötajate, vahendite ja korraldusega seotud ressursid on ammendatud.

2. Kui piirikontrolle leevendatakse lõike 1 kohaselt, on riiki sisenevate isikute kontrollimisel põhimõtteliselt eelis riigist lahkuvate isikute kontrollimise ees.
Piirikontrollide leevendamise otsuse võtab vastu piiripunktis vastutav piirivalveametnik. Kontrollide leevendamine on ajutine, seda tuleb kohandada selle põhjustanud asjaoludega ning see tuleb kehtestada järkjärguliselt.

[26] ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

3. Isegi piirikontrollide leevendamise korral löövad piirivalveametnikud templeid kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse nii sisse- kui väljasõidul vastavalt artiklile 9.

4. Iga liikmesriik edastab kord aastas Euroopa Parlamendile ja komisjonile aruande käesoleva artikli rakendamise kohta.

Artikkel 8

Eraldi read ja viitadel esitatav teave

1. Liikmesriigid seavad eelkõige õhupiiride ületamise punktidesse sisse eraldi read, et teostada isikukontrolle vastavalt artiklile 6. Nimetatud read eristatakse üksteisest viitadega, mis kannavad III lisas sätestatud juhiseid.
Liikmesriigid võivad sisse seada eraldi read mere- ja maismaapiiride ületamise punktidesse ja piiridele nende liikmesriikide vahel, kes ei kohalda artiklit 18 oma ühistel piiridel.
III lisas sätestatud juhiseid kandvaid viitasid kasutatakse, kui liikmesriigid seavad sisse eraldi read nimetatud piiridel.
Liikmesriigid kindlustavad selliste ridade selge märgistamise, kaasaarvatud siis, kui eiratakse lõikes 4 sätestatud eraldi ridade kasutamise eeskirju, et tagada optimaalne piiri ületavate isikute voog.

2. a) Ühenduse vaba liikumise õigust omavatel isikutel on õigus kasutada III lisa A osas esitatud viidaga tähistatud ridasid. Samuti võivad nad kasutada III lisa B osas esitatud viidaga tähistatud ridasid.
b) Kõik teised isikud kasutavad III lisa B osas esitatud viidaga tähistatud ridasid.
Iga liikmesriik esitab eespool nimetatud viitade tähistuse sellises keeles või keeltes, mida ta peab asjakohaseks.

3. Mere- ja maismaapiiride ületamise punktides võivad liikmesriigid jagada sõiduvahendite liikluse eraldi ridadeks väikestele ja rasketele sõidukitele ja bussidele, kasutades selleks III lisa C osas esitatud viitasid.
Liikmesriigid võivad muuta tähistusi nimetatud viitadel, kui see on asjakohane kohalike olusid silmas pidades.

4. Kui teatavas piiripunktis on liiklusvood ajutiselt ebavõrdsed, võivad pädevad asutused eraldi ridade kasutamise eeskirju kuni sellise ebavõrdsuse kõrvaldamiseni eirata.

5. Olemasolevate viitade vastavusse viimine lõigete 1, 2 ja 3 sätetega tuleb viia lõpule 31. maiks 2009. Olemasolevate viitade asendamisel või uute ülespanekul enne seda kuupäeva peavad liikmesriigid kinni nendes lõigetes ettenähtud tähistusest.

Artikkel 9

Templite löömine kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse

1. Kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse lüüakse sisenemisel ja väljumisel korrapäraselt templeid. Eelkõige lüüakse sisenemis- ja väljumistempel:
   a) kehtivat viisat sisaldavatesse dokumentidesse, mis võimaldavad kolmandate riikide kodanikel piiri ületada;
   b) dokumentidesse, mis võimaldavad piiri ületada kolmandate riikide kodanikel, kellele liikmesriik väljastab viisa piiril;
   c) dokumentidesse, mis võimaldavad piiri ületada kolmandate riikide kodanikel, kelle suhtes viisanõue ei kehti.

2. Kui kolmandate riikide kodanikud, kes on vaba liikumise õigust omavate Euroopa Liidu kodanike pereliikmed ja kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ, ei esita kõnealuse direktiivi artiklis 10 sätestatud elamisluba, lüüakse nende reisidokumentidesse tempel riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel.
   Kui kolmandate riikide kodanikud, kes on vaba liikumise õigust omavate Euroopa Liidu kodanike pereliikmed ja kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ, ei esita kõnealuse direktiivi artiklis 10 sätestatud elamisluba, lüüakse nende reisidokumentidesse tempel riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel.

3. Sisenemis- ega väljumistemplit ei lööda:

a) nende riigipeade ja kõrgete aukandjate reisidokumentidesse, kelle saabumisest on ametlikult diplomaatiliste kanalite kaudu ette teatatud;

b) pilooditunnistusse ega lennuki meeskonnaliikmete tõendisse;

c) nende meremeeste reisidokumentidesse, kes viibivad liikmesriigi territooriumil ainult siis, kui nende laev teeb seal lühiajalise peatuse, ja kui nad viibivad selle sadama piirkonnas, kus nende laev peatub;

d) nende reisilaevade meeskonna ja reisijate reisidokumentidesse, mille suhtes ei kohaldata piirikontrolle vastavalt VI lisa punktile 3.2.3;

e) dokumentidesse, mis võimaldavad piiri ületada Andorra, Monaco ja San Marino kodanikel.

Erandkorras võib kolmanda riigi kodaniku palvel sisenemis- või väljumistempli löömisest loobuda, kui see võib asjaomasele isikule tõsiseid ebameeldivusi tekitada. Sel juhul tuleb sisenemine või lahkumine registreerida eraldi lehel, millele märgitakse isiku nimi ja passinumber. Nimetatud leht antakse kolmanda riigi kodanikule.

4. Templite löömise praktiline kord on sätestatud IV lisas.

5. Võimalusel teavitatakse kolmanda riigi kodanikke piirivalveametnike kohustusest lüüa nende reisidokumenti riiki sisenemisel ja sealt lahkumisel tempel, isegi kui piirikontroll on leevendatud vastavalt artiklile 7.

6. Komisjon edastab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande reisidokumentidesse templite löömist reguleerivate sätete kohaldamise kohta 2008. aasta lõpuks.

Artikkel 9a

1. Kui kolmanda riigi kodaniku reisidokumendis puudub sissesõidutempel, võivad pädevad asutused eeldada, et reisidokumendi omanik ei täida või ei täida enam asjassepuutuvas liikmesriigis kohaldatavaid viibimise kestust käsitlevaid nõudeid.

2. Selle eelduse võib ümber lükata, kui kolmanda riigi kodanik tõendab usaldusväärsete vahenditega nagu reisipiletite või tõendiga tema väljaspool liikmesriikide territooriumit viibimise kohta, et ta on täitnud lühiajalise liikmesriikide territooriumil viibimise kestust käsitlevaid nõudeid.

Sellistel juhtudel:

a) kui kolmanda riigi kodanik leitakse Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldava liikmesriigi territooriumilt, märgivad pädevad asutused kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja tavadega kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti kuupäeva ja koha, millal ja kus on isik ületanud ühe sellise liikmesriigi välispiiri;

b) kui kolmanda riigi kodanik leitakse sellise liikmesriigi territooriumilt, mille suhtes ei ole vastu võetud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõikes 2 vaadeldud otsust, märgivad pädevad asutused kooskõlas siseriiklike õigusaktide ja tavadega kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti kuupäeva ja koha, millal ja kus on isik ületanud selle liikmesriigi välispiiri;

c) lisaks punktides a ja b nimetatud märkimistele võidakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule anda VIII lisas toodud vorm;

d) liikmesriigid teatavad üksteisele ning komisjonile ja nõukogu sekretariaadile oma siseriiklikest tavadest käesolevas artiklis nimetatud märkimise osas.

3. Juhul, kui lõikes 1 osutatud eeldust ei lükata ümber, võivad pädevad asutused kolmandate riikide kodanikud asjaomase liikmesriigi territooriumilt välja saata.

Artikkel 10

Väljaspool piiripunkte toimuv patrull- ja vaatlustegevus piiril

1. Põhieesmärgiks välispiiride valvamisel väljaspool piiripunkte ning piiripunktide valvamisel väljaspool nende lahtiolekuaega on tõkestada ebaseaduslikku piiriületamist, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja kohaldada või võtta meetmeid ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes.

2. Piirivalveametnikud kasutavad paikseid üksuseid või patrulle patrull- ja vaatlustegevuse käigus välispiiridel.
Sellist patrull- ja vaatlustegevust teostatakse nii, et ära hoida ja takistada isikutel piiripunktides toimuvate kontrollide vältimist.

3. Väljaspool piiripunkte toimuvat patrull- ja vaatlustegevust teostavad piirivalveametnikud, kelle arvu ja kelle kasutatavaid meetodeid kohandatakse olemasolevate või ette nähtavate riskide ja ohtudega. See hõlmab patrull- ja vaatlustegevuse perioodide sagedasi ja ootamatuid muudatusi, nii et ebaseaduslikul piiriületamisel lasuks alati avastamise risk.

4. Patrull- ja vaatlustegevust teostavad paiksed üksused või patrullid, kes täidavad oma kohustusi ringkäike tehes või seades end sisse paikades, mida teatakse või arvatakse olevat tundlikud, ning sellise patrull- ja vaatlustegevuse eesmärk on pidada kinni piiri ebaseaduslikult ületavad isikud. Patrull- või vaatlustegevust võib teostada ka tehniliste, sealhulgas elektrooniliste vahenditega.

5. Patrull- ja vaatlustegevust reguleerivad lisaeeskirju võib võtta vastu kooskõlas artikli 30 lõikes 2 sätestatud menetlusega.

Artikkel 11

Sisenemiskeeld

1. Kolmanda riigi kodanikul, kes ei vasta kõigile artikli 5 lõikes 1 sätestatud nõuetele ja kes ei kuulu artikli 5 lõikes 4 osutatud isikute kategooriatesse, on keelatud siseneda liikmesriikide territooriumile. See ei piira varjupaigaõiguse, rahvusvahelise kaitse ega pikaajaliste viisade väljastamisega seotud erisätete kohaldamist.

2. Sisenemist võib keelata üksnes põhjendatud otsusega, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused. Otsuse teeb selleks siseriikliku õiguse alusel volitatud asutus. See jõustub koheselt.

Põhjendatud otsus, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused, antakse V lisa B osas toodud standardvormi kujul, mis täidetakse asutuse või ametiisiku poolt, kes on siseriikliku õiguse alusel volitatud sisenemiskeeldu andma. Täidetud standardvorm antakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule, kes kinnitab selle vormiga sisenemiskeelu otsuse kättesaamist.

3. Sisenemiskeelu saanud isikutel on õigus otsus edasi kaevata. Edasikaebamine toimub siseriikliku õiguse kohaselt. Samuti antakse kolmanda riigi kodanikule kirjalikult nimekiri kontaktpunktidest, kust on võimalik saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad tegutsema kolmanda riigi kodaniku nimel vastavalt siseriiklikule õigusele. Edasikaebamismenetluse algatamine ei peata sissesõidukeelu otsust.

Ilma et see piiraks siseriikliku õigusega ettenähtud lõpliku kompensatsiooni kohaldamist, on kolmanda riigi kodanikul õigus sissesõidukeelu andnud liikmesriigi poolt kehtetuks tunnistatud sisenemistempli ja mis tahes kehtetuks tunnistamise või lisamise korrigeerimisele, kui edasikaebuse suhtes otsustatakse, et sissesõidukeelu otsus on põhjendamatu.

4. Piirivalveametnikud tagavad, et kolmanda riigi kodanik, keda on keeldutud riiki lubamast, ei sisene asjaomase liikmesriigi territooriumile.

5. Liikmesriigid koguvad statistilisi andmeid sissesõidukeelu saanud isikute arvu, sissesõidukeelu põhjuste, sissesõidukeelu saanud isikute kodakondsuse ja sissesõidukeelu väljastanud piiriliigi (maismaa-, õhu-, merepiir) kohta. Kord aastas edastavad liikmesriigid need statistilised andmed komisjonile. Iga kahe aasta tagant avaldab komisjon liikmesriikide poolt edastatud statistiliste andmete kogumiku.

6. Sissesõidukeeldu reguleerivad üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud V lisa A osas.

III peatükk
Vahendid piirivalve teostamiseks ja liikmesriikide vaheline koostöö

Artikkel 12

Vahendid piirivalve teostamiseks

Liikmesriigid rakendavad piisaval hulgal kvalifitseeritud töötajaid ja vahendeid artiklite 5a ja 6–11 kohaseks piirivalve teostamiseks välispiiridel, et tagada tõhus, kõrge ja ühtse tasemega piirivalve oma välispiiril.

Artikkel 13

Piirivalve teostamine

1. Käesoleva määruse artiklites 5a ja 6–11 osutatud piirivalvet teostavad piirivalveametnikud kooskõlas käesoleva määruse sätete ja siseriikliku õigusega.

   Nimetatud piirivalvet teostades jäävad endiseks need piirivalveametnikele siseriikliku õigusega antud volitused kriminaalmenetluse algatamiseks, mis ei kuulu käesoleva määruse rakendusalasse.

   Liikmesriigid tagavad, et piirivalveametnikeks on spetsiaalse ettevalmistuse ja nõuetekohase väljaõppe saanud professionaalid. Liikmesriigid soodustavad piirivalveametnike keeleõpet, eelkõige nende keelte osas, mida vajatakse tööülesannete täitmiseks.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile siseriikliku õiguse alusel piirivalve teostamise eest vastutavate riiklike teenistuste loetelu vastavalt artiklile 30a.

3. Piiride tõhusaks valvamiseks tagab iga liikmesriik tiheda ja püsiva koostöö kõigi piirivalve teostamise eest vastutavate siseriiklike teenistuste vahel.

Artikkel 14

Liikmesriikide vaheline koostöö

1. Liikmesriigid abistavad üksteist ning teevad tihedat ja püsivat koostööd piirivalve tõhusaks teostamiseks vastavalt käesoleva määruse artiklitele 5a–13. Nad vahetavad kogu asjakohast teavet.

2. Liikmesriikide vahelist koostööd välispiiride haldamise vallas juhib ning kooskõlastab Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur, mis on loodud nõukogu määrusega nr 2007/2004/EÜ[27].

3. Ilma et see piiraks agentuuri volitusi, võivad liikmesriigid jätkata välispiiril operatiivkoostööd teiste liikmesriikide ja/või kolmandate riikidega, sealhulgas kontaktametnike vahetamist, kui selline koostöö täiendab agentuuri tegevust.

   Liikmesriigid hoiduvad tegevusest, mis võiks ohustada agentuuri toimimist või tema eesmärkide saavutamist.

   Liikmesriigid teatavad agentuurile agentuuri väliselt välispiiril toimuvast operatiivtegevusest.

4. Liikmesriigid näevad ette piirivalve eeskirjade ja põhiõiguste alase koolituse. Sellega seoses võetakse arvesse ühiseid õppestandardeid, nagu need on kehtestatud ja edasi arendatud lõikes 2 osutatud agentuuri poolt.

[27] ELT L 349, 25.11.2004, lk 1.

Artikkel 15

Piiride ühine valve

1. Ilma et see piiraks artiklitest 5a ja 6–11 tulenevat iga liikmesriigi vastutust, võivad liikmesriigid, kes ei kohalda oma ühiste maismaapiiride suhtes artiklit 18, kuni käesoleva artikli kohaldamise kuupäevani neid omavahelisi piire ühiselt valvata, millisel juhul tohib isikut kinni pidada ainult üks kord sisenemis- ja väljumiskontrollide teostamiseks. Selleks võivad liikmesriigid sõlmida omavahel kahepoolseid kokkuleppeid.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni vastavalt lõikele 1 sõlmitud kokkulepetest.

IV peatükk

Piirikontrollide erieeskirjad

Artikkel 16

Erinevat liiki piiride ja liikmesriikide välispiiride ületamisel kasutatavate erinevat liiki transpordivahenditega seotud erieeskirjad

VI lisas sätestatud erieeskirju kohaldatakse kontrollide suhtes seoses erinevate piiriliikide ja erinevate transpordivahenditega, mida kasutatakse välispiiri ületamiseks.

Nimetatud erieeskirjad võivad sisaldada erandeid artiklitest 5 ja 6–11.

Artikkel 17

Teatavate isikute kategooriate kontrollimiste erieeskirjad

1. VII lisas sätestatud erieeskirju kohaldatakse järgmiste isikute kategooriate kontrollimiste suhtes:

   a) riigipead ja nende delegatsioonide liikmed;

   b) lennukite piloodid ja muud meeskonnaliikmed;

   c) meremehed;

   d) diplomaatilise passi, ameti- või teenistuspassi omanikud ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmed;

   e) piirialade töötajad;

   f) alaealised.

   Nimetatud erieeskirjad võivad sisaldada erandeid artiklitest 5 ja 6–11.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile vastavalt artiklile 30a liikmesriikide välisministeeriumide poolt diplomaatiliste lähetuste ja konsulaaresinduste akrediteeritud liikmetele ning nende pereliikmetele väljastatud kaartide näidised.

III JAOTIS

SISEPIIRID

I peatükk

Piirivalve kaotamine sisepiiridel

Artikkel 18

Sisepiiride ületamine

Sisepiire võib ületada igas kohas, ilma et isikuid, olenemata nende kodakondsusest, kontrollitakse.

Artikkel 19

Territooriumil toimuvad kontrollid

Piirivalve kaotamine sisepiiridel ei mõjuta:

a) siseriikliku õiguse kohaselt politseikohustuste täitmist[28] liikmesriikide pädevate asutuste poolt, niivõrd kui nimetatud kohustuste täitmine ei oma samaväärset toimet piirikontrollidega; see kehtib ka piirialadel. Politseikohustuste täitmist esimese lause tähenduses ei või käsitleda samaväärsena piirikontrollide teostamisega, kui:

   i) politseimeetmete eesmärk ei ole piirivalve,

   ii) politseimeetmed põhinevad üldistel politsei andmetel ja kogemusel, mis käsitlevad võimalikke ohte avalikule julgeolekule, ning nende eesmärk on eelkõige võidelda piiriülese kuritegevusega,

   iii) politseimeetmed kavandatakse ja teostatakse viisil, mis erineb selgelt välispiiridel teostatavatest korrapärastest isikukontrollidest,

   iv) politseimeetmed võetakse kohapealsete kontrollide alusel;

[28] Ungari deklaratsioon;
"Ungari deklareerib määruse artikli 19 punkti a kohaselt, et politseikohustused tähendavad täidesaatva võimu teostamist õiguskaitseorganite ja haldusasutuste poolt, kes vastutavad Ungari siseriikliku õigusese alusel mis tahes vormis ebaseadusliku sisserände ja seotud kuritegude ennetamise ja avastamise eest."

b) iga liikmesriigi õigusaktide kohaselt julgeolekukontrollide teostamist pädevate asutuste, sadama- või lennujaamaametnike või vedajate poolt sadamates ja lennujaamades, kui selliseid kontrolle teostatakse ka liikmesriigi piires reisivate isikute suhtes;

c) liikmesriigi võimalust sätestada õigusakte, mis kohustavad omama või kaasas kandma pabereid või dokumente;

d) kolmandate riikide kodanike Schengeni konventsiooni artikli 22 sätete järgset kohustust teatada oma viibimisest mis tahes liikmesriigi territooriumil.

Artikkel 19a

Liikluse tõkete kõrvaldamine maanteepiiripunktides sisepiiridel

Liikmesriigid kõrvaldavad kõik sujuvat liiklust takistavad tõkked maanteepiiripunktides sisepiiridel, eelkõige kiiruspiirangud, mis ei ole seatud eranditult liiklusohutuse kaalutlustel.

Samas peavad liikmesriigid olema valmis võimaldama kontrollide teostamist, juhul kui sisepiiridel taaskehtestatakse piirivalve.

II peatükk

Piirivalve ajutine taaskehtestamine sisepiiridel

Artikkel 20

Piirivalve ajutine taaskehtestamine sisepiiridel liikmesriigi poolt

1. Tõsise ohu puhul avalikule korrale või sisejulgeolekule võib liikmesriik artiklis 21 või erakorralise olukorra puhul artiklis 22 sätestatud korras erakorraliselt taaskehtestada piirivalve oma sisepiiridel piiratud ajavahemikuks kestvusega kuni 30 päeva või prognoositava kestvusega olukorra ajaks, kui selle kestvus on pikem kui 30 päeva. Piirivalve rakendusala ja kestus ei või olla ulatuslikum, kui on rangelt vajalik tõsisele ohule reageerimiseks.

2. Kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule kestab kauem lõikes 1 sätestatust, võib liikmesriik artiklis 23 sätestatud korras jätkata piiri valvamist lõikes 1 osutatud alustel ning pikendada seda kuni 30-päevaste ajavahemike võrra, võttes arvesse võimalikke uusi tegureid.

Artikkel 21

Menetlus ette teadaolevate sündmuste puhul

1. Kui liikmesriik kavatseb artikli 20 lõike 1 alusel taaskehtestada piirivalve sisepiiridel, teatab ta sellest esimesel võimalusel teistele liikmesriikidele nõukogus ja komisjonile, ning esitab järgmise teabe niipea, kui see on kättesaadav:
   a) kavandatava otsuse põhjused, kirjeldades üksikasjalikult sündmusi, mis kujutavad endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule;
   b) kavandatava otsuse rakendusala, täpsustades, kus piirivalve taaskehtestatakse;
   c) ametlike piiripunktide nimed;
   d) kavandatava otsuse kuupäev ja kestus;
   e) kui see on asjakohane, siis meetmed, mida teised liikmesriigid peaksid võtma.

2. Pärast asjaomase liikmesriigi teadet ja pidades silmas lõikes 3 sätestatud konsultatsioone, võib komisjon esitada oma arvamuse, ilma et see piiraks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 64 lõike 1 kohaldamist.

3. Liikmesriik, kes kavatseb taaskehtestada piirivalve, teised nõukogus esindatud liikmesriigid ja komisjon peavad lõikes 1 sätestatud andmete ning ka arvamuse (mille komisjon võib vastavalt lõikele 2 esitada) osas konsultatsioone, et korraldada vajaduse korral liikmesriikide vahelist vastastikust koostööd ja kontrollida meetmete proportsionaalsust piirivalve taaskehtestamise põhjustanud sündmuse ning avalikule korrale või sisejulgeolekule esineva ohuga.

4. Eespool nimetatud konsultatsioonid toimuvad vähemalt viisteist päeva enne piirivalve taaskehtestamise kavandatavat kuupäeva.

Artikkel 22

Kiireloomulisi meetmeid nõudvate juhtumite menetlus

1. Kui liikmesriigi avaliku korra või sisejulgeolekuga seotud kaalutlused nõuavad kiireloomuliste meetmete võtmist, võib asjaomane liikmesriik piirivalve sisepiiridel erakorraliselt ja viivitamata taaskehtestada.

2. Liikmesriik, kes piirivalve oma sisepiiridel taaskehtestab, teavitab sellest viivitamata teisi liikmesriike ja komisjoni ning esitab artikli 21 lõikes 1 osutatud teabe ja käesoleva menetluse kasutamist õigustavad põhjused.

Artikkel 23

Sisepiiridel teostatava piirivalve kestvuse pikendamise menetlus

1. Liikmesriigid võivad sisepiiridel teostatava piirivalve kestvust pikendada üksnes artikli 20 lõike 2 sätete alusel pärast teiste nõukogus esindatud liikmesriikide ja komisjoni teavitamist.
2. Liikmesriik, kes kavatseb pikendada piirivalve kestvust, esitab teistele liikmesriikidele ja komisjonile kogu asjakohase teabe sisepiiridel teostatava piirivalve kestvuse pikendamise põhjuste kohta. Kohaldatakse artikli 21 lõiget 2.

Artikkel 24

Euroopa Parlamendile teatamine

Asjaomane liikmesriik või kui see on asjakohane, siis nõukogu teavitab esimesel võimalusel Euroopa Parlamenti artiklite 21–23 kohaselt võetud meetmetest. Alates kolmandast järjestikusest artikli 23 kohasest pikendamisest edastab asjaomane liikmesriik, kui seda nõutakse, Euroopa Parlamendile aruande sisepiiridel teostatava piirivalve vajaduse kohta.

Artikkel 25

Sätted, mida kohaldatakse, kui sisepiiridel taaskehtestatakse piirivalve

Kui piirivalve sisepiiridel taaskehtestatakse, kohaldatakse II jaotise asjakohaseid sätteid *mutatis mutandis*.

Artikkel 26

Aruanne piirivalve taaskehtestamise kohta sisepiiridel

Artikli 20 alusel sisepiiridel piirivalve taaskehtestanud liikmesriik kinnitab piirivalve kaotamise kuupäeva ning esitab samal ajal või varsti pärast seda Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande piirivalve taaskehtestamise kohta sisepiiridel, milles tuuakse eelkõige välja piirikontrollide toimimine ja piirivalve taaskehtestamise tõhusus.

Artikkel 27

Avalikkuse teavitamine

Sisepiiridel piirivalve taaskehtestamise otsus võetakse vastu läbipaistvalt ja avalikkust teavitatakse sellest täielikult, välja arvatud siis, kui selle mitte teostamiseks esinevad kaalukad julgeolekupõhjused.

Artikkel 28

Konfidentsiaalsus

Asjaomase liikmesriigi taotlusel käsitlevad teised liikmesriigid, Euroopa Parlament ja komisjon piirivalve taaskehtestamise või selle pikendamise kohta esitatud teavet ning artikli 26 alusel koostatud aruannet konfidentsiaalsena.

IV JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 29

Lisade muudatused

III, **IV**, **ja VIII** lisa muudetakse artikli 30 lõikes 2 sätestatud korras.

Artikkel 30

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee, edaspidi "komitee".

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse kõnealuse otsuse artikli 8 sätteid ning tingimusel, et selle menetluse kohaselt vastuvõetud rakendusmeetmed ei muuda käesoleva määruse olulisi sätteid.

   Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

3a. Ilma et see piiraks juba vastuvõetud rakendusmeetmete kohaldamist, peatatakse tehniliste eeskirjade ja otsuste vastuvõtmist lõikes 2 ette nähtud korras käsitlevate käesoleva määruse sätete kohaldamine neljaks aastaks käesoleva määruse jõustumisest. Komisjoni ettepanekul võivad Euroopa Parlament ja nõukogu asjakohaste sätete kohaldamist asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras pikendada, vaadates need läbi enne nelja aasta möödumist.

Artikkel 30a

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile:

– artikli 2 punktis 15 osutatud elamislubade loetelu;

– oma piiripunktide loetelu;

– siseriiklike asutuste poolt igal aastal kinnitatavad välispiiri ületamisel nõutavad summad;

– piirivalve eest vastutavate riiklike teenistuste loetelu;

– välisministeeriumide poolt väljastatud kaartide näidised.

2. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt edastatud teabe liikmesriikidele ja üldsusele kättesaadavaks Euroopa Liidu Teatajas avaldamise teel ning muude asjakohaste vahenditega.

Artikkel 31

Kohalik piiriliiklus

Käesolev määrus ei piira kohalikku piiriliiklust käsitlevate ühenduse eeskirjade ja kehtivate kahepoolsete kokkulepete kohaldamist.

Artikkel 32

Ceuta ja Melilla

Käesoleva määruse sätted ei avalda mõju Ceuta ja Melilla linnade suhtes kohaldatavatele erieeskirjadele, mis on määratletud Hispaania Kuningriigi 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga ühinemise lepingu lõppaktis esitatud Hispaania Kuningriigi deklaratsioonis Ceuta ja Melilla linnade kohta.[29]

[29] EÜT L 239, 22.9.2000, lk 73.

Artikkel 33

Teabe edastamine liikmesriikide poolt

Liikmesriigid teatavad komisjonile kümne tööpäeva jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest siseriiklikest sätetest, mis on seotud artikli 19 punktidega c ja d, artikli 4 lõikes 3 nimetatud karistused ja artikli 15 lõike 1 kohaselt sõlmitud kahepoolsetest kokkulepetest. Nende sätete järgnevatest muudatustest teatatakse viie tööpäeva jooksul.
Liikmesriikide poolt esitatud teave avaldatakse Euroopa Liidu Teataja C-seerias.

Artikkel 34

Aruanne III jaotise kohaldamise kohta

Hiljemalt kolme aasta möödumisel käesoleva määruse jõustumisest esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande III jaotise kohaldamise kohta.

Komisjon pöörab erilist tähelepanu võimalikele probleemidele, mis kaasnevad piirivalve taaskehtestamisega sisepiiridel. Kui see on asjakohane, esitab komisjon ettepanekud selliste probleemide lahendamiseks.

Artikkel 35

Kehtetuks tunnistamine

1. 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklite 2– 8 sätted tunnistatakse kehtetuks alates ... *[käesoleva määruse jõustumise kuupäev]*.

2. Alates samast kuupäevast tunnistatakse kehtetuks järgmised dokumendid:

   – ühine käsiraamat, sealhulgas selle lisad;
   – **Schengeni täitevkomitee 26. aprilli 1994. aasta** otsus **(SCH/Com-ex (94), 1 rev 2)**, 22. detsembri 1994. aasta otsus (SCH/Com-ex (94)17, rev. 4) ja 20. detsembri 1995. aasta otsus (SCH/Com-ex (95) 20, rev. 2);
   – ühiste konsulaarjuhiste 7. lisa;

– määrus (EÜ) nr 790/2001;
– nõukogu 29. aprilli 2004. aasta otsus, millega määratakse minimaalsed märgised, mida tuleb kasutada välispiiridel asuvate piiripunktide tahvlitel;[30]
– nõukogu otsus ühise käsiraamatu II osa muutmise ja 16. lisa koostamise kohta;
– nõukogu määrus (EÜ) nr 2133/2004, 13. detsember 2004, liikmesriikide pädevate asutuste kohustuse kohta tembeldada süstemaatiliselt kolmandate riikide kodanike reisidokumente liikmesriikide välispiiride ületamisel ning Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja üldkäsiraamatu sätete sel eesmärgil muutmise kohta.

Viiteid tühistatud artiklitele ja kehtetuks tunnistatud õigusaktidele käsitletakse viidetena käesolevale määrusele ning neid tuleb lugeda XII lisas esitatud vastavustabeli kohaselt.

Artikkel 36

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kuue kuu möödumisel pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas. Siiski jõustub artikkel 30a järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga.

Brüssel, […]

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
	[...]

[30] ELT L 261, 6.8.2004, lk 119.

I LISA

Artikli 5 lõike 1 punktis c sätestatud sisenemistingimuste täitmist tõendavad dokumendid

1. Artikli 5 lõikes 2 osutatud dokumentaalsed tõendid võivad olla järgmised:

a) ärireisi puhul:

– ettevõtte või asutuse kutse osalemiseks kaubandus-, tööstus- või tööalastel nõupidamistel, konverentsidel või üritustel;
– muud dokumendid, mis tõestavad äri- või tööalaste suhete olemasolu;
– messidel ja kongressidel osalemisel nende piletid;

b) õppimise või muu väljaõppega seotud reisi puhul:

– tõend õppeasutuse nimekirja kandmise kohta kutseõppe- või teoreetilistel kursustel osalemiseks põhi- või täienduskoolituse raames;
– üliõpilaspiletid või tunnistused kursuste kohta, millel osaletakse;

c) turismireisi või isiklikel põhjustel tehtava reisi puhul:

tõendavad dokumendid majutuse kohta:

– vastuvõtja juures peatudes vastuvõtja küllakutse;
– tõendav dokument majutust pakkuvalt ettevõttelt; või
– kavandatavat majutust käsitlev muu asjakohane dokument;

tõendavad dokumendid reisiplaani kohta:

– organiseeritud reisi broneeringu kinnitus või kavandatavaid reisiplaane käsitlev muu asjakohane dokument;

tõendavad dokumendid tagasipöördumise kohta:

– tagasisõidupilet või edasi-tagasi pilet;

d) poliitika-, teadus-, kultuuri- ja spordialaste või religioossete üritustega seoses või muudel põhjustel tehtava reisi puhul:

küllakutsed, ürituste piletid, tõendid nimekirja kandmise kohta või programmid, milles on märgitud võimalusel vastuvõtjaorganisatsiooni nimi ja viibimise kestvus või muu külastuse eesmärki käsitlev asjakohane dokument.

II LISA

Teabe registreerimine

Kõigis piiripunktides registreeritakse kogu teave teenuse kohta ja mis tahes muu eriti oluline teave käsitsi või elektrooniliselt. Registreeritava teabe hulka kuulub eelkõige järgmine:

– kohaliku piirikontrolli eest vastutavate piirivalvurite ja teiste igasse meeskonda kuuluvate ametnike nimed;
– vastavalt artiklile 7 kohaldatav isikukontrolli leevendamine;
– passe ja viisasid asendavate dokumentide väljastamine piiril;
– kinnipeetud isikud ja kaebused (kuriteod ja haldusrikkumised);
– isikud, kellel on keelatud siseneda vastavalt artiklile 11 (sissesõidukeelu põhjused ja kodakondsus);
– sisenemis- ja väljumistemplite turvakoodid, mis tahes päeval või vahetuses templit kasutavate piirivalveametnike isik, samuti kaotatud ja varastatud templitega seotud teave;
– kontrollitavate isikute kaebused;
– muud eriti tähtsad politsei- või kohtulikud meetmed;
– erijuhtumid.

III LISA

Piiripunktides ridasid tähistavate viitade näidised

A OSA

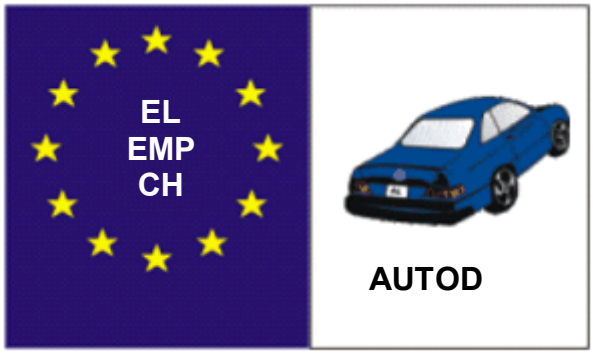
[31]

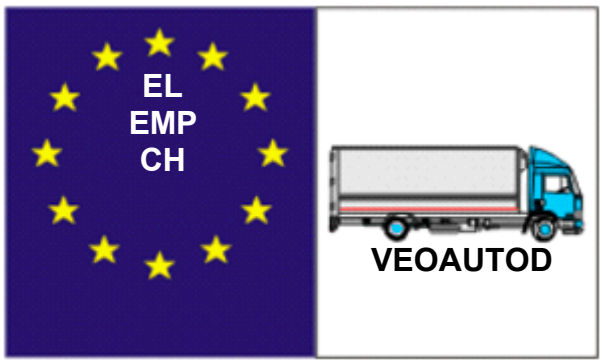
[31] Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

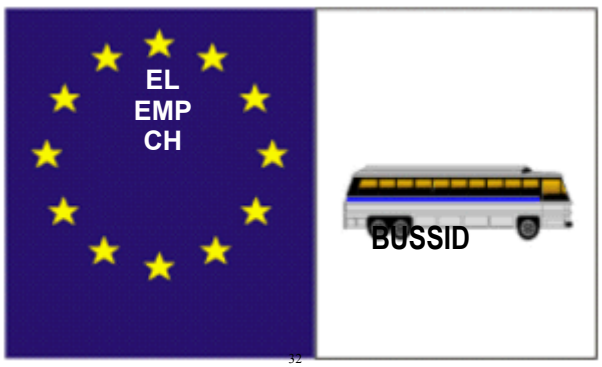
B OSA

C osa

[32]

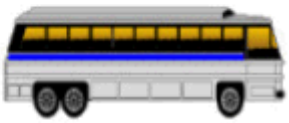
[32] Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

KÕIK
PASSID

AUTOD

KÕIK
PASSID

BUSSID

KÕIK
PASSID

VEOAUTOD

IV LISA
Templite löömine

1. Kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse lüüakse sisenemisel ja väljumisel korrapäraselt templeid vastavalt artiklile 9. Nende templite tehnilised nõuded on sätestatud Schengeni täitevkomitee otsuses SCH/COM-EX (94) 16 rev ja SCH/Gen-Handb (93) 15 (KONFIDENTSIAALNE).

2. Templite turvakoode vahetatakse korrapäraste ajavahemike järel, mis ei ole pikemad kui üks kuu.

3. Kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes on kehtestatud viisanõue, sisenemis- ja väljumistempel lüüakse tempel võimaluse korral selliselt, et see ulatub viisa servale, mõjutamata viisal olevate tähistuste loetavust või viisakleebise turvaelemente. Kui dokumenti tuleb lüüa mitu templit (näiteks mitmekordse viisa korral), tehakse seda viisaga lehekülje vastasleheküljel.
   Kui seda lehekülge pole võimalik kasutada, lüüakse tempel järgmisele leheküljele. Templit ei lööda masinloetavale alale.

4. Liikmesriigid määravad siseriiklikud kontaktisikud, kes vastutavad teabevahetuse eest seoses piiripunktides kasutatavate sisenemisel ja väljumisel löödavate templite turvakoodidega, ja teatavad sellest teistele liikmesriikidele, nõukogu peasekretärile ja komisjonile. Nendel kontaktisikutel on viivitamatu juurdepääs asjaomase liikmesriigi välispiiridel kasutatava sisenemisel ja väljumisel löödava ühise templiga seotud teabele ning eelkõige järgmisele teabele:

- asjaomast templit kasutav piiripunkt;
- vastavat templit mis tahes ajahetkel kasutava piirivalveametnike isik;
- asjaomase templi turvakood mis tahes ajahetkel.

Kõik sisenemisel ja väljumisel löödavate ühiste templitega seotud järelepärimised tuleb teha eespool nimetatud siseriiklike kontaktisikute kaudu.

Samuti edastavad siseriiklikud kontaktisikud viivitamatult teistele kontaktisikutele, nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile teabe vahetunud kontaktisikute ning kadunud ja varastatud templite kohta.

V LISA

A osa

Sisenemiskeelu andmise kord

1. Sisenemist keelates pädev piirivalveametnik:

– täidab B osas esitatud sisenemiskeelu standardvormi. Asjaomane kolmanda riigi kodanik allkirjastab vormi ja talle antakse allkirjastatud vormi koopia. Juhul, kui kolmanda riigi kodanik keeldub allkirja andmast, teeb piirivalveametnik märke sellise keeldumise kohta vormi jaos "kommentaarid";

– lööb passi sisenemistempli, mis on kehtetuks tunnistatud sellele kustumatu musta tindiga peale tõmmatud ristiga, ning kirjutab selle kõrvale lehe paremale servale samuti kustumatu tindiga tähe(d), mis vastab/vastavad sisenemise keelamise põhjustele, mille loetelu on esitatud eespool nimetatud sisenemiskeelu standardvormil;

– tunnistab lõikes 2 osutatud juhtudel kehtetuks viisa, lüües sellele templi "KEHTETU". Sellisel juhul hävitatakse viisakleebise optiliselt muutuv element, peidetud kujutisega turvaelement ning nimetus "viisa", kriipsutades need läbi selliselt, et välistada nende väärkasutus tulevikus. Piirivalveametnik teatab sellisest otsusest viivitamata oma keskasutusele;

– registreerib iga kehtestatud sissesõidukeelu registrisse või nimekirja, märkides ära isikuandmed, kodakondsuse, viited dokumendile, mis lubas kolmanda riigi kodanikul piiri ületada, ning sissesõidu keelamise põhjuse ja kuupäeva;

2. Viisa tunnistatakse kehtetuks järgmistel juhtudel:

a) kui viisa omaniku kohta on hoiatus SISis sisenemise keelamise eesmärgil, välja arvatud juhul, kui tal on ühe liikmesriigi poolt väljastatud viisa või mitmekordne viisa ning ta soovib siseneda läbisõidu eesmärgil nimetatud dokumendi väljastanud liikmesriigi territooriumile jõudmiseks;

b) kui on tõsine põhjus arvata, et viisa on omandatud pettuse teel. Kui kolmanda riigi kodanik ei suuda piiril esitada üht või enamat artikli 5 lõikes 2 osutatud täiendavat dokumenti, ei too see automaatselt kaasa otsust viisa kehtetuks tunnistamise kohta.

3. Kui kolmanda riigi kodaniku, kellele keelatakse riiki sisenemine, on toonud piirile vedaja, peab kohalik vastutav asutus:

− andma vedajale korralduse võtta kolmanda riigi kodanik oma hoole alla ja transportida ta viivitamata kolmandasse riiki, kust ta saabus, või kolmandasse riiki, mis väljastas talle piiriületamist lubava dokumendi, või mis tahes kolmandasse riiki, kus on tagatud tema riiki lubamine, kooskõlas Schengeni konventsiooni artikliga 26 ja nõukogu 28. juuni 2001. aasta direktiiviga 2001/51/EÜ;

− võtma kuni edasitoimetamiseni siseriikliku õiguse alusel ja kohalikke olusid arvesse võttes asjakohased meetmed, et takistada kolmanda riigi kodanikul, kellele sisenemiskeeld kehtestati, ebaseaduslikult riiki siseneda.

4. Kui on alust nii kolmanda riigi kodaniku sisenemine keelata kui ka ta vahistada, peab piirivalveametnik ühendust võtma vastutava asutusega, et otsustada, milliseid meetmeid siseriikliku õiguse alusel võtta.

B osa
Standardvorm sisenemise keelamise korral piiril

Riigi nimi

RIIGI LOGO (vastava ameti nimi)

_____

[33]

PIIRIL VÄLJASTATUD SISSESÕIDUKEELD

_____ (kuupäev) _____ (kellaaeg) _____ piiripunktis

Meie, allakirjutanute_____ees on:

Perekonnanimi_____Eesnimi_____

Sünnikuupäev_____Sünnikoht_____Sugu:_____

Kodakondsus_____Elukohariik_____

Isikut tõendava dokumendi liik _____number_____

Välja antud_____(koht)_____(kuupäev)

Viisa number _____liik _____välja andnud_____

kehtiv alates ____ kuni ____

väljastatud _____ päevaks järgmistel alustel: _____

kes tuleb _____, kasutades selleks _____ (näidata ära kasutatud transpordivahend, nt lennu number), kellele käesolevaga teatatakse, et vastavalt (viidata kehtivatele siseriiklikele õigusaktidele) **keeldutakse teda järgmistel põhjustel riiki lubamast:**

[33] Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

☐ **(A) Puudub kehtiv reisidokument / kehtivad reisidokumendid**

☐ **(B) Reisidokument on võltsitud**

☐ **(C) Puudub viisa või elamisluba**

☐ **(D) Viisa või elamisluba on vale/järele tehtud/võltsitud**

☐ **(E) Puuduvad asjakohased dokumendid, mis õigustaksid reisi eesmärki ja tingimusi**
Järgnevat dokumenti või järgnevaid dokumente ei esitatud: ….

☐ **(F) On 6-kuulise perioodi jooksul juba viibinud Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil kolm kuud**

☐ **(G) Puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades riigis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki naasmiseks või transiidiks vajalikud vahendid**

☐ **(H) Asjaomasele isikule on kehtestatud sissesõidukeeld**
☐ **SIS-is**
☐ **siseriiklikus registris**

☐ **(I) Peetakse ohtlikuks ühe või mitme Euroopa Liidu liikmesriigi avalikule korrale, sisejulgeolekule, rahvatervisele või rahvusvahelistele suhetele** *(iga riik peab viitama sellist sissesõidu keelamist käsitlevatele siseriiklikele õigusaktidele).*

Selgitused

Asjaomane isik võib sissesõidu keelamise otsuse siseriiklike õigusaktide sätete alusel edasi kaevata. Asjaomane isik saab käesoleva dokumendi koopia (*iga riik peab viitama edasikaebamise õigust käsitlevatele siseriiklikele õigusaktidele ja edasikaebamise korrale*).

Asjaomane isik	**Vastutav ametnik (kontrollid)**

VI LISA

Erinevat liiki piiride ja liikmesriikide välispiiride ületamisel kasutatavate erinevat liiki transpordivahenditega seotud erieeskirjad

1. Maismaapiir

1.1. Maanteeliikluse kontroll

1.1.1. Selleks et tagada isikute tõhus kontroll ning samaaegselt kindlustada maanteeliikluse turvalisus ja sujuv kulgemine, tuleb liikumist piiripunktides sobival viisil reguleerida. Vajaduse korral võivad liikmesriigid sõlmida liikluse ümbersuunamiseks või tõkestamiseks kahepoolseid kokkuleppeid. Sellest teavitavad nad artikli 33 kohaselt komisjoni.

1.1.2. Maismaapiiril võivad liikmesriigid kooskõlas artikliga 8 seada teatavates piiripunktides sisse kanalid või eraldi read, kui nad seda asjakohaseks peavad ja kui asjaolud seda võimaldavad.

Liikmesriikide pädevad asutused võivad erakorralistel asjaoludel eraldi kanalitest või ridadest igal ajal loobuda, kui liiklus- ja infrastruktuuritingimused seda nõuavad.
Liikmesriigid võivad välispiiri ületamise kohas eraldi kanalite ja ridade sisseseadmisel naaberriikidega koostööd teha.

1.1.3. Üldjuhul võivad sõidukites reisivad isikud kontrollimise ajaks oma sõidukisse jääda. Isikutelt võib siiski nõuda sõidukitest väljumist, kui asjaolud seda nõuavad. Kui kohalikud olud seda võimaldavad, viiakse põhjalik kontroll läbi selleks ettenähtud alal. Töötajate turvalisuse huvides teostavad kontrolli võimaluse korral kaks piirivalveametnikku.

1.2. Raudteeliikluse kontroll

1.2.1. Kontrollitakse nii reisijaid rongides kui ka välispiire ületavate rongide personali, kaasa arvatud personali kaubarongidel või tühjadel rongidel. Selliseid kontrollimisi teostatakse ühel kahest järgmisest viisist:

– platvormil, esimeses peatuses pärast liikmesriigi territooriumile saabumist,
– rongis transiidi käigus.

Liikmesriigid võivad sõlmida nimetatud kontrollide läbiviimist reguleerivaid kahepoolseid kokkuleppeid. Sellest teavitavad nad artikli 33 kohaselt komisjoni.

1.2.2. Erandina punktist 1.2.1. ja selleks, et hõlbustada reisikiirrongide liiklust, võivad liikmesriigid, mida selliste kolmandatest riikidest pärit rongide marsruut läbib, ühisel kokkuleppel asjaomaste kolmandate riikidega otsustada teostada kolmandatest riikidest pärit rongidel isikute sisenemise kontrolli ühel järgmistest viisidest:

- jaamas kolmandas riigis, kus reisijad rongile lähevad,
- jaamades liikmesriikide territooriumil, kus reisijad lahkuvad rongilt,
- läbisõidu käigus rongis liikmesriigi territooriumil asuvate jaamade vahel, eeldusel, et eelmises jaamas/eelmistes jaamades viibivad reisijad rongis.

1.2.3. Kolmandatest riikidest saabuvate kiirrongide puhul, mis teevad liikmesriikide territooriumil mitmeid peatusi, ning kui raudteevedusid teostav vedaja võtab edasise reisi jooksul reisijaid peale ainult liikmesriikide territooriumil järelejäänud teekonnal reisimiseks, toimub selliste reisijate sisenemise kontroll rongis või sihtjaamas, välja arvatud juhul, kui kontroll teostatakse vastavalt punktile 1.2.1. või punkti 1.2.2. esimesele taandele.

Reisijaid, kes soovivad rongile minna ainult liikmesriikide territooriumil järelejäänud teekonnal reisimiseks, tuleb enne rongi väljumist selgelt teavitada, et reisi jooksul või sihtjaama jõudmisel teostatakse nende suhtes riiki sisenemise kontroll.

1.2.4. Vastassuunas reisides teostatakse rongil viibivate reisijate suhtes riigist lahkumise kontroll samasuguse korra alusel.

1.2.5. Piirivalveametnik võib anda käsu vagunite õõnsuste läbivaatamiseks, vajaduse korral rongikontrolöri abil, et tagada, et sinna ei ole peidetud piiril kontrollitavaid isikuid ega esemeid.

1.2.6. Kui on põhjust arvata, et isikud, kelle kohta on teatatud, et nad on toime pannud õigusrikkumise või keda selles kahtlustatakse, või riiki ebaseaduslikult siseneda kavatsevad kolmandate riikide kodanikud end rongis peidavad, teatab piirivalveametnik, juhul kui ta ei saa tegutseda vastavalt oma riigi õigusaktidele, sellest liikmesriikidele, kelle territooriumil või territooriumi suunas rong liigub.

2. Õhupiir

2.1. Kontrollimise kord rahvusvahelistes lennujaamades

2.1.1. Liikmesriikide pädevad asutused tagavad, et lennujaama käitaja võtab vajalikke meetmeid, et füüsiliselt eraldada siselendude reisijate liikumisvoog muude lendude reisijate liikumisvoost. Selleks tuleb kõigis rahvusvahelistes lennujaamades rajada sobilik infrastruktuur.

2.1.2. Piirikontrolli läbiviimise koht määratakse kindlaks vastavalt järgmisele protseduurile:

a) kolmandast riigist saabuva lennu reisijaid, kes suunduvad siselennule, kontrollitakse sisenemisel lennujaamas, kuhu kolmandast riigist tulev lennuk saabub. Siselendude reisijate suhtes, kes lähevad kolmandasse riiki suunduva lennuki pardale (transiitreisijad), teostatakse väljumiskontroll lennujaamas, kust viimati nimetatud lend väljub;

b) kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude korral, millel ei ole transiitreisijaid ning mis teevad liikmesriikide lennujaamades rohkem kui ühe vahemaandumise, ilma et toimuks ümberistumist teisele lennukile:

   i) kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude reisijate suhtes teostatakse juhul, kui liikmesriikide territooriumil ei toimu eelnevalt ega hiljem ümberistumisi, sisenemiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad, ja väljumiskontrolli lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad;

ii) teostatakse kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad ning riigist lahkumise kontroll lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad, juhul kui liikmesriikide territooriumil tehakse rohkem kui üks vahemaandumine, mille käigus lennukit ei toimu ümberistumisi (transiitreisijad), ja tingimusel, et reisijad ei saa liikmesriikide territooriumil toimuva reisietapi jooksul lennuki pardale minna;

iii) kui reisijad võivad kolmandatest riikidest tulevate lendude puhul, mis teevad liikmesriikide territooriumil rohkem kui ühe vahemaandumise, lennuki pardale minna ainult ülejäänud sellel territooriumil toimuvaks reisietapiks, teostatakse nende suhtes väljumiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad, ja sisenemiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad.

Selliste reisijate kontroll, kes nende vahemaandumiste ajal juba viibivad lennuki pardal ega ole lennuki pardale läinud liikmesriikide territooriumil, teostatakse vastavalt punkti b taandele ii. Selle kategooria lendude suhtes, mille sihtkohaks on mõni kolmas riik, kohaldatakse vastupidist menetlust.

2.1.3. Piirikontrolli ei teostata tavapäraselt lennuki pardal või väljapääsu juures, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel. Selleks, et tagada artiklites 6–11 kehtestatud eeskirjadele vastav isikute kontrollimine piiripunktidena määratletud lennujaamades, peavad liikmesriigid tagama, et lennujaama administratsioon võtab vajalikud meetmed, et suunata reisijatevoog kontrollimiseks eraldatud alale.

Liikmesriigid peavad tagama, et lennujaama käitaja võtab vajalikud meetmeid, et vastavate volitusteta isikud ei saaks siseneda eraldatud aladele, nagu näiteks transiitalale, ega sealt lahkuda. Kontrolli ei teostata tavapäraselt transiitalal, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel; eelkõige võib kontrolle sellel alal teostada isikute suhtes, kellele on väljastatud lennujaama transiidiviisa, et kontrollida, kas neil on nimetatud viisa olemas.

2.1.4. Kui kolmandast riigist tulev lennuk on vääramatu jõu või vahetu ohu tõttu või ametivõimude juhiseid järgides sunnitud maanduma kohas, mis ei ole piiripunkt, tohib ta lendu jätkata üksnes pärast vastava loa saamist piirivalveametnikelt ning tollilt. Sama nõue kehtib ka juhul, kui kolmandast riigist lähtuv lennuk maandub ilma loata. Igal juhul kohaldatakse selliste lennukite reisijate kontrollimise suhtes artikleid 6–11.

2.2. Kontrollimise kord lennuväljadel

2.2.1. Tuleb tagada, et isikuid kontrollitakse artiklites 6–11 kehtestatud eeskirjade kohaselt ka lennujaamades, mis ei oma asjakohase siseriikliku õiguse alusel rahvusvahelise lennujaama staatust (lennuväljad), ent mille kaudu on lubatud teostada lende kolmandatesse riikidesse ja nendest saabuvaid lende vastu võtta.

2.2.2. Erandina punktist 2.1.1. ei ole lennuväljadel vaja võtta asjakohaseid meetmeid siselendude ja rahvusvaheliste lendude reisijate füüsiliseks eraldamiseks, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 2320/2002, millega kehtestatakse tsiviillennundusjulgestuse ühiseeskirjad[34], kohaldamist. Lisaks, kui liiklus ei ole intensiivne, ei pea piirivalveametnikud pidevalt kohapeal viibima, eeldusel et on tagatud, et vajalikud töötajad saab õigel ajal tööpostile paigutada.

2.2.3. Kui piirivalveametnikud ei viibi pidevalt lennuväljal, teatab lennuvälja juhataja õigeaegselt piirivalveametnikele kolmandatest riikidest saabuvate ja sinna suunduvate lennukite saabumisest ja väljumisest.

2.3. Isikute kontrollimine eralendude korral

2.3.1. Kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate eralendude korral peab lennuki kapten enne õhku tõusmist edastama sihtliikmesriigi piirivalveametnikele ja, kui see on asjakohane, selle liikmesriigi piiriasutustele, kuhu esimesena sisenetakse, ülddeklaratsiooni, mis muu hulgas sisaldab rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni 2. lisale vastavat lennuplaani ja reisijate isikuandmeid.

2.3.2. Kui kolmandast riigist lähtuva ja mõnesse liikmesriiki suunduva eralennu käigus tehakse peatus teiste liikmesriikide territooriumil, peavad selle liikmesriigi pädevad asutused, kuhu lennuk sisenes, läbi viima piirikontrolli ja lööma punktis 2.3.1. nimetatud ülddeklaratsiooni sisenemistempli.

[34] EÜT L 355, 30.12.2002, lk 1.

2.3.3. Kui ei ole selge, kas lend lähtub ainult liikmesriikide territooriumilt või suundub sinna ilma kolmanda riigi territooriumil maandumata, peavad pädevad asutused kontrollima lennukis viibivaid isikuid lennujaamades ja lennuväljadel vastavalt punktidele 2.1 ja 2.2.

2.3.4. Purilennukite, ülikergete lennukite, helikopterite, üksnes lühilendudeks mõeldud väikelennukite ja õhulaevade sisenemise ja väljumise kord on sätestatud siseriikliku õigusega ja võimalike kahepoolsete kokkulepetega.

3. Merepiir

3.1. Mereliikluse kontrollimise üldine kord

3.1.1. Laevade kontroll toimub saabumise või lahkumise sadamas, laeva pardal või laeva vahetus läheduses selleks spetsiaalselt ettenähtud alal. Selles valdkonnas sõlmitud kokkulepete kohaselt võib kontrolli siiski teostada ka piiri ületamisel või laeva saabumisel või lahkumisel kolmanda riigi territooriumil.
Kontrolli eesmärgiks on tagada, et nii meeskond kui ka reisijad vastavad artiklis 5 sätestatud tingimustele, ilma et see piirakse artikli 17 lõike 1 punkti b kohaldamist.

3.1.2. [...]
3.1.3. Laeva kapten või tema puudumisel isik või ettevõte, kes esindab laevaomanikku kõigis küsimustes, mis on seotud laevaomaniku kohustustega laeva seadistamise osas (laevaomaniku agent), peab koostama meeskonna ja reisijate nimekirja kahes eksemplaris. Hiljemalt sadamasse saabumisel annab ta nimekirja(d) piirivalveametnikele. Kui vääramatu jõu mõjul ei saa nimekirja või nimekirju piirivalveametnikele saata, saadetakse koopia vastavasse piiripunkti või laevandusasutusse, mis edastab selle viivitamata piirivalveametnikele.

3.1.4. Kahest nimekirjast tagastatakse üks eksemplar, millele piirivalveametnik on nõuetekohaselt alla kirjutanud, laeva kaptenile, kes peab selle sadamas nõudmise korral esitama.

3.1.5. Laeva kapten või tema puudumisel laevaomaniku agent teatab viivitamata mis tahes muudatustest meeskonna kooseisus või reisijate arvus.
Lisaks sellele teavitab kapten viivitamata ja võimaluse korral juba enne sadamasse sisenemist pädevaid asutusi pardalolevatest piletita reisijatest. Piletita reisijate eest vastutab siiski kapten.

3.1.6. Laeva kapten teavitab piirivalveametnikke laeva lahkumisest õigel ajal ja vastavalt asjaomases sadamas kehtivatele eeskirjadele; kui tal ei ole võimalik nimetatud asutusi teavitada, teatab ta sellest vastavale laevandusasutusele. Eelnevalt koostatud ja allkirjastatud nimekirja(de) teine eksemplar tagastatakse nendele asutustele.

3.2. Teatud liiki laevaliikluse kontrollimise erikord

Reisilaevad

3.2.1. Reisilaeva kapten või tema puudumisel laevaomaniku agent edastab vastavatele piirivalveametnikele reisi marsruudi ja programmi vähemalt 24 tundi enne sadamast lahkumist ja enne igasse liikmesriigi territooriumil asuvasse sadamasse saabumist.

3.2.2. Kui reisilaeva marsruut läbib ainult liikmesriigi territooriumil asuvaid sadamaid, ei teostata erandina artiklitest 4 ja 6 piirikontrolli ning reisilaev võib randuda sadamates, mis ei ole piiripunktid.

Vaatamata sellele võib julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel teostada nendel laevadel meeskonna ning reisijate kontrollimist.

3.2.3. Kui reisilaeva marsruut läbib nii liikmesriikide territooriumil kui ka kolmandates riikides asuvaid sadamaid, teostataks piirikontroll erandina artiklist 6 järgmiselt.

a) Kui reisilaev tuleb kolmandas riigis asuvast sadamast ja randub esimest korda liikmesriigi territooriumil asuvas sadamas, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirja alusel, nagu osutatud punktis 3.2.4.

Laevalt lahkuvate reisijate suhtes teostatakse riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 6, välja arvatud juhul, kui julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnang näitab, et sellist kontrolli ei ole vaja teostada.

b) Kui reisilaev tuleb kolmandas riigis asuvast sadamast ja randub uuesti liikmesriigi territooriumil asuvas sadamas, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirja alusel, nagu osutatud punktis 3.2.4., selles ulatuses nagu need nimekirjad on muutunud võrreldes eelmise korraga, kui reisilaev randus eelmises sadamas liikmesriigi territooriumil.

Laevalt lahkuvate reisijate suhtes teostatakse riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 6, välja arvatud juhul, kui julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnang näitab, et sellist kontrolli ei ole vaja teostada.

c) Kui reisilaev saabub liikmesriigis asuvast sadamast ja randub sellises sadamas, teostatakse laevalt lahkuvate reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 6, kui see on vajalik julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

d) Kui reisilaev lahkub liikmesriigis asuvast sadamast kolmanda riigi sadamasse, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riigist lahkumise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirjade alusel.
Pardaleminevate reisijate suhtes teostatakse riigist lahkumise kontroll vastavalt artiklile 6, kui see on vajalik julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

e) Kontrollimist ei teostata, kui reisilaev lahkub liikmesriigis asuvast sadamast liikmesriigis asuvasse sadamasse.
Vaatamata sellele võib julgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel teostada nendel laevadel meeskonna ning reisijate kontrollimist.

3.2.4. Meeskonna ja reisijate nimekirjad sisaldavad:

- nime ja eesnime
- sünnikuupäeva
- kodakondsust
- reisidokumendi numbrit ja liiki ning võimaluse korral viisa numbrit.

Reisilaeva kapten või tema puudumisel laevaomaniku agent edastab asjaomastele piirivalveametnikele nimekirjad vähemalt 24 tundi enne igasse liikmesriigi territooriumil asuvasse sadamasse saabumist või, juhul kui reis sadamasse kestab vähem kui 24 tundi, viivitamata pärast seda, kui eelmises sadamas on pardaleminek lõppenud.

Nimekirjale lüüakse tempel esimeses liikmesriikide territooriumile sisenemise sadamas ja sellele järgnevalt iga kord kui nimekirja muudetakse. Nimekiri võetakse arvesse punktis 3.2.3 osutatud riskide hindamisel.

Laevalõbusõidud

3.2.5. Erandina artiklitest 4 ja 6 ei teostata piirikontrolli liikmesriigis asuvast sadamast saabuva või liikmesriigis asuvasse sadamasse väljuvatel lõbusõidulaevadel viibivate isikute suhtes ning nad võivad siseneda sadamasse, mis ei ole piiripunkt.

Ebaseadusliku sisserände riskide hinnangu alusel siiski teostatakse isikute kontroll ja/või lõbusõidulaevade füüsiline läbiotsimine, eelkõige juhul, kui kolmanda riigi rannajoon on asjaomase liikmesriigi territooriumi vahetus läheduses.

3.2.6. Erandina artiklist 4 võib kolmandast riigist saabuv lõbusõidulaev erandkorras siseneda sadamasse, mis ei ole piiripunkt. Sellistel juhtudel teavitavad pardalolevad isikud sadama ametiasutusi, et saada luba sellesse sadamasse sisenemiseks. Nimetatud sadama ametiasutused võtavad ühendust lähima piiripunktina määratletud sadama ametiasutustega, et teatada laeva saabumisest. Reisijate kohta tehakse avaldus, esitades sadama valdajatele pardal olevate reisijate nimekirja. See nimekiri tehakse **hiljemalt saabumisel** piirivalveametnikele kättesaadavaks.

Kui kolmandast riigist saabuv lõbusõidulaev on vääramatu jõu tõttu sunnitud silduma sadamas, mis ei ole piiripunkt, peavad sadama ametiasutused samuti võtma ühendust lähima piiripunktina määratletud sadama ametiasutustega, et teatada laeva kohalviibimisest.

3.2.7. Nende kontrollide käigus tuleb esitada dokument laeva tehniliste andmete ja pardal olevate isikute nimedega. Selle dokumendi koopia antakse nende sadamate ametivõimudele, millesse sisenetakse ja millest lahkutakse. Niikaua, kuni laev viibib mõne liikmesriigi territoriaalvetes, peab laevadokumentide hulgas olema selle nimekirja koopia.

Rannapüük

3.2.8. Erandina artiklitest 4 ja 6 ei tule korrapäraselt kontrollida selliste rannapüügilaevade meeskondi, mis pöörduvad iga päev või 36 tunni jooksul sadamasse, kus nad on registreeritud, või mõnda teise liikmesriikide territooriumil asuvasse sadamasse ilma randumiseta kolmanda riigi territooriumil asuvas sadamas. Sellest olenemata tuleb teostatavate kontrollide sageduse kindlaksmääramisel arvestada ebaseadusliku sisserände riskide hinnanguga, eriti juhul, kui kolmanda riigi rannajoon asub asjaomase liikmesriigi territooriumi vahetus läheduses. Vastavalt kõnealustele riskidele teostatakse isikute kontrolli ja/või laeva füüsilist läbiotsimist.

3.2.9. Liikmesriikide sadamates registreerimata rannapüügilaevade meeskondi kontrollitakse meremehi käsitlevate sätete kohaselt.
Laeva kapten teavitab viivitamata pädevaid asutusi kõigist meeskonna nimekirja muudatustest või mis tahes reisijate pardalviibimisest.

Parvlaevaühendus

3.2.10. Kontroll teostatakse parvlaevadel viibivate isikute suhtes, kui parvlaevaliin läbib kolmandates riikides asuvaid sadamaid. Kohaldatakse järgmisi eeskirju:

a) võimaluse korral seavad liikmesriigid sisse eraldi read vastavalt artiklile 8;
b) transpordivahendita reisijaid (jalakäijaid) kontrollitakse individuaalselt;
c) sõidukites viibijaid kontrollitakse ilma, et nad sõidukist väljuksid;
d) bussiga reisivaid isikuid käsitletakse jalakäijatena. Need reisijad peavad kontrolli ajaks bussist väljuma;

e) raskeveokite juhte ja nendega kaasas olevaid isikuid kontrollitakse ilma, et nad sõidukist väljuksid. Põhimõtteliselt korraldatakse selline kontroll teistest reisijate kontrollist eraldi;

f) kontrolli kiire teostamise tagamiseks peab olema piisav arv väravaid;

g) eelkõige ebaseaduslike sisserändajate avastamiseks teostatakse reisijate kasutatavate transpordivahendite ning vajaduse korral transpordivahendite koormate ja muude kaupade pistelisi läbiotsimisi;

h) parvlaevade meeskonnaliikmeid koheldakse samamoodi kui kaubalaevade meeskonnaliikmeid.

4. Laevaliiklus siseveekogudel

4.1. „Siseveekogudel toimuv laevaliiklus, millega kaasneb välispiiride ületamine", hõlmab igat liiki laevade ja ujuvsõidukite kasutamist ärilistel eesmärkidel või lõbusõiduks jõgedel, kanalitel ja järvedel.

4.2. Ärilistel eesmärkidel kasutatavate laevade puhul käsitletakse meeskonnaliikmetena või nendega samaväärsetena kaptenit ja laeval töötavaid isikuid, kes on kantud meeskonna nimekirja, ning nende isikute laeva pardal elavaid pereliikmeid.

4.3. Siseveekogudel toimuva laevaliikluse kontrollimise suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* punktide 3.1–3.2 asjakohaseid sätteid.

VII LISA

Teatavate isikute kategooriate kontrollimise erieeskirjad

1. Riigipead

Erandina artiklitest 5–11 ei pea teostama piirikontrolli riigipeade ja nende delegatsiooni liikmete suhtes, kelle saabumisest ja lahkumisest on piirivalveametnikele ametlikult diplomaatiliste kanalite kaudu ette teatatud.

2. Lennukite piloodid ja muud meeskonnaliikmed

2.1. Erandina artiklist 5 võivad 1944. aasta 7. detsembri tsiviillennunduse konventsiooni 9. lisas sätestatud pilooditunnistuse või meeskonnaliikme tõendi omanikud töökohustuste täitmisel ning kõnealuste dokumentide alusel:

– minna lennuki pardale ja sealt lahkuda liikmesriikide territooriumil asuvas lennujaamas, milles tehakse vahemaandumine või mis on sihtkohaks;
– siseneda selle omavalitsusüksuse territooriumile, kus asub liikmesriikide territooriumil paiknev lennujaam, milles tehakse vahemaandumine või mis on sihtkohaks;
– minna mis tahes transpordivahendit kasutades igasse liikmesriikide territooriumil asuvasse lennujaama, et minna samast lennujaamast väljuvale lennukile.
Muudel juhtudel peavad olema täidetud artikli 5 lõikes 1 sätestatud nõuded.

2.2. Lennukite meeskonnaliikmete kontrollimisel kohaldatakse artikleid 6–11. Võimaluse korral kontrollitakse lennuki meeskondi eelisjärjekorras. Nimelt tuleb neid kontrollida enne reisijaid või spetsiaalselt selleks ettenähtud kohas. Erandina artiklist 6 võib meeskondi, keda piirikontrolli teostamise eest vastutavad töötajad oma töökohustuste täitmise tulemusena tunnevad, kontrollida üksnes pisteliselt.

3. Meremehed

3.1. Erandina artiklitest 4–6 võivad liikmesriigid lubada meremeestel, kellele on vastavalt 19. juuni 2003. aasta Genfi konventsioonile (nr 185), 9. aprilli 1965. aasta Londoni konventsioonile ja asjakohastele siseriiklikele eeskirjadele välja antud meremehe isikut tõendav dokument, siseneda piiripunkti läbimata liikmesriikide territooriumile, minnes maale viibimiseks selle sadama territooriumil, kus nende laev randub, või sellega piirnevates haldusüksustes viibimiseks, tingimusel et nad on kantud oma laeva meeskonna nimekirja, mis on eelnevalt pädevatele asutustele kontrollimiseks esitatud.

Ebaseadusliku sisserände ja julgeolekuga seotud riskide hinnangu alusel teostavad piirivalveametnikud meremeeste suhtes siiski enne nende maaleminekut piirikontrolli vastavalt artiklile 6.

Kui meremees kujutab ohtu avalikule korrale, sisejulgeolekule või rahvatervisele, võib keelduda teda maale lubamast.

3.2. Meremehed, kes kavatsevad viibida väljaspool sadamate läheduses paiknevaid haldusüksusi, peavad vastama artikli 5 lõikes 1 sätestatud nõuetele liikmesriikide territooriumile sisenemise kohta.

4. Diplomaatiliste, ameti- või teenistuspasside omanikud ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmed

4.1. Sellesse kategooriasse kuuluvate isikute eriprivileege ja -immuniteete arvestades võib isikutele, kellele liikmesriikide poolt tunnustatud kolmandad riigid või nende valitsused on väljastanud diplomaatilise, ameti- või teenistuspassi, samuti punktis 4.4 loetletud rahvusvaheliste organisatsioonide väljastatud dokument omavate isikutele, kes reisivad tööülesandeid täites, anda teiste reisijate ees eesõiguse piirikontrolli läbimisel, isegi juhul, kui nende suhtes kehtib viisanõue. Erandina artikli 5 lõike 1 punktist c ei nõuta nimetatud dokumente omavatelt isikutelt piisavate elatusvahendite olemasolu tõendamist.

4.2. Kui välispiirile saabuv isik tugineb privileegidele, immuniteetidele ja eranditele, võib kontrolli eest vastutav piirivalveametnik nõuda, et ta esitaks oma staatuse tõendamiseks asjakohased dokumendid, eelkõige akrediteeriva riigi väljastatud tõendid või diplomaatilise passi või muud tõendusmaterjalid. Kahtluse korral võib piirivalveametnik kiireloomulise küsimuse puhul pöörduda otse välisministeeriumi poole.

4.3. Diplomaatiliste lähetuste ja konsulaaresinduste akrediteeritud liikmed ning nende pereliikmed võivad siseneda liikmesriikide territooriumile, esitades artikli 17 lõikes 2 osutatud kaardi ja piiriületamist võimaldava dokumendi. Lisaks sellele, erandina artiklist 11, ei tohi piirivalveametnikud ühelgi juhul keelata diplomaatiliste, ameti- või teenistuspasside omanikke liikmesriikide territooriumile sisenemast ilma asjakohaste siseriiklike asutustega esmalt nõu pidamata. See kehtib isegi juhul, kui asjaomase isiku suhtes on SIS-is kehtestatud sissesõidukeeld.

4.4. Punktis 4,1 täpsustatud eesmärgil rahvusvaheliste organisatsioonide poolt väljastatud dokumendid on eelkõige järgmised:

– Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni reisiluba "laissez-passer", mis on väljastatud ÜRO ja selle allorganisatsioonide töötajatele ÜRO Peaassamblee poolt 21. novembril 1947. aastal New Yorgis vastu võetud spetsialiseeritud asutuste privileegide ja immuniteetide konventsiooni alusel;
– Euroopa Ühenduse (EÜ) reisiluba ("laissez-passer");
– Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) reisiluba ("laissez-passer");
– Euroopa Nõukogu peasekretäri väljastatud legitiimsustõend;
– Põhja-Atlandi Lepingu osalisriikide vahel sõlmitud lepingu III artikli lõike 2 alusel väljastatud dokumendid nende staatuse kohta relvajõududes (sõjaväelase ID-kaart koos lähetuskorraldusega, komandeerimistunnistuse, või individuaalse või grupiviisilise teenistuskorraldusega) ning samuti rahupartnerlusprogrammi raames väljastatud dokumendid.

5. Piirialade töötajad

5.1. Piirialade töötajate kontrollimise menetlused on reguleeritud piirivalve üldeeskirjadega, eriti artiklitega 6 ja 11.

5.2. Erandina artiklist 6 teostatakse piirialade töötajate suhtes, kes on piirivalveametnikele nende sagedase piiriületuse tõttu hästi tuttavad, ja kelle kohta ei ole esialgse kontrolli alusel kantud hoiatust SISi või siseriiklikusse andmebaasi, üksnes pistelisi kontrolle, et tagada, et nad omavad kehtivat dokumenti, mis lubab neil piiri ületada ning täidavad vajalikke riiki sisenemise tingimusi. Aeg-ajalt kontrollitakse selliseid isikuid põhjalikult, tehes seda ette hoiatamata ja ebaregulaarsete ajavahemike järel.

5.3. Punkti 5.2 sätteid võib laiendada teist liiki regulaarselt piiri ületavate isikute suhtes.

6. Alaealised

6.1. Piirivalveametnikud pööravad erilist tähelepanu alaealistele, kes reisivad kas saatjaga või saatjata. Välispiiri ületavaid alaealisi tuleb sisenemisel ja väljumisel kontrollida samamoodi kui täiskasvanuidki, nagu on sätestatud käesolevas määruses.

6.2. Saatjaga liikuvate alaealiste puhul kontrollib piirivalveametnik ka seda, et alaealisi saatev isik on nende vanemlik hooldaja, eriti juhul, kui alaealistega on kaasas vaid üks täiskasvanu ning kui on tõsine alus arvata, et alaealised on lahutatud nende seadusjärgsest vanemlikust hooldajast/seadusjärgsetest vanemlikest hooldajatest ebaseaduslikult. Viimasel juhul teostab piirivalveametnik edasist uurimist, et tuvastada võimalikud lahknevused või vasturääkivused esitatud andmete vahel.

6.3. Juhul kui alaealised reisivad saatjata, peavad piirivalveametnikud reisidokumentide ja täiendavate dokumentide põhjaliku kontrollimisega tagama, et alaealised ei lahku territooriumilt oma vanemliku hooldaja/vanemlike hooldajate tahte vastaselt.

VIII LISA

Riigi nimi

RIIGI LOGO (Ameti nimi)

_____

Islandilt ja Norralt ei nõuta logo.

LÜHIAJALISE VIIBIMISE KESTUST KÄSITLEVATE NÕUETE TÄITMISE TÕENDITE HEAKSKIITMINE JUHUTUDEL KUI REISIDOKUMENDIS EI OLE SISSESÕIDUTEMPLIT

(Kuupäev) _____, (kellaaeg) _____ (koht)_____

Allakirjutanud asutus,, on küsitlenud järgmist isikut:

Perekonnanimi _____ Eesnimi _____

Sünnikuupäev _____ Sünnikoht _____ Sugu: _____

Kodakondsus_____ Elukohariik _____

Reisidokument: _____ nr

Välja antud _____ (koht) _____(kuupäev)

Viisa nr_____ (vajadusel) välja antud (asutus)

____ päevaks järgmistel põhjustel: _____

Võttes arvesse isiku poolt esitatud tõendeid viibimise kestuse kohta liikmesriikide territooriumil, loetakse isik sisenenuks liikmesriigi territooriumile _____ (riik) _____(kuupäev) _____(koht)_____ (piiripunkt)

Allakirjutanud asutuse kontaktandmed:

Tel:

Faks:

E-post:

Asjaomasele isikule antakse käesoleva dokumendi koopia.

Asjaomane isik	**Vastutav ametnik + tempel**